

Projekt

z dnia 13 maja 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W OPATOWIE**

z dnia 2025 r.

w sprawie rozpatrzenia informacji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opatowskiego za 2024 rok

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907), oraz art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416), uchwala się, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się informację Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opatowskiego za 2024 rok.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Opatowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący rady Powiatu
w Opatowie

Bożena Kornacka

**Powiatowa Stacja
Sanitarno - Epidemiologiczna
w Opatowie**

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU OPATOWSKIEGO 2024

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Opatowie**

Opracowanie zbiorowe

Autorzy:

Jolanta Rękas-Szylar - Wstęp

Beata Janicka – rozdział 1 i 5

Magdalena Masternak – rozdział 2 i 4

Anna Miśkiewicz – rozdział 3

Lucyna Mizera – rozdział 6

Anna Gniaź – rozdział 7

Kinga Dorociak – rozdział 8

Magdalena Masternak – Podsumowanie

Skład i opracowanie graficzne

Zbigniew Gubernat

Spis treści

1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU OPATOWSKIEGO W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH W 2024 ROKU	6
1.1 ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAKAŻNE.....	6
1.2 WSPÓŁPRACA Z POWIATOWYM INSPEKTORATEM WETERYNARII	16
1.3 REALIZACJA PROGRAMU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH	16
1.4 PODSUMOWANIE.....	18
2 JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ	19
2.1 WYMAGANIA, JAKIM POWINNA ODPOWIEDAĆ JAKOŚĆ WODY.....	19
2.2 CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GRUP URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ.....	20
2.3 BADANIA CIEPŁEJ WODY W SZPITALACH I W BUDYNKACH ZAMIESZKANIA ZBIOROWEGO NA OBECNOŚĆ PAŁECZEK LEGIONELLA SP.	22
2.4 PODSUMOWANIE.....	22
3 ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	24
4 STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK	27
4.1 STAN SANITARNY WYBRANYCH OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ	27
4.2 PODSUMOWANIE	30
5 STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OCHRONY ZDROWIA.....	31
5.1 DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA WYKONYWANA PRZEZ PODMIOTY LECZNICZE	31
5.2 DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZA WYKONYWANA PRZEZ PRAKTYKĘ ZAWODOWĄ	34
5.3 PODSUMOWANIE	34
6 NADZÓR ŚRODOWISKA PRACY	35
6.1 PROWADZENIE NADZORU	35
6.2 DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROMOCJI I WSPÓŁPRACY	37
6.3 PODSUMOWANIE.....	38
7 NADZÓR NAD PLACÓWKAMI NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWKAMI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	39
7.1 HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	39
7.2 PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	41
8 STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I WYROBÓW KOSMETYCZNYCH.....	44
8.1 OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO WYBRANYCH GRUP NADZOROWANYCH OBIEKTÓW.....	44
8.2 JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ W 2024 R.	45
8.3 NADZÓR NAD OBIEKTAMI ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYMI ZLOKALIZOWANYMI W MIEJSCOWOŚCIACH TURYSTYCZNYCH I WYPOCZYNKOWYCH, GŁÓWNYCH SZLAKACH KOMUNIKACYJNYCH, PARKINGACH, DWORCACH PKS, STACJACH PALIW W LETNIM SEZONIE TURYSTYCZNYM.....	47

8.4	NADZÓR NAD OBIEKTAMI ŻYWIENIOWYMI W MIEJSCACH WYPOCZYNKU ZIMOWEGO I LETNIEGO DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ OCENA ICH FUNKCJONOWANIA.....	47
8.5	NADZÓR NAD PRAWIDŁOWOŚCIĄ OBROTU GRZYBAMI ŚWIEŻYMI, SUSZONYMI, PRZETWORAMI GRZYBOWYMI I ŚRODKAMI SPOŻYWCZYMI ZAWIERAJĄCYMI GRZYBY.....	47
8.6	NADZÓR NAD NOWĄ ŻYWNOŚCIĄ ORAZ ŻYWNOŚCIĄ GENETYCZNIE MODYFIKOWANĄ (GMO)	47
8.7	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z POWIADOMIENIAMI W SYSTEMIE RASFF (SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNYCH PRODUKTACH ŻYWNOŚCIOWYCH I MATERIAŁACH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ)	48
8.8	NADZÓR NAD SUPLEMENTAMI DIETY, ŚRODKAMI SPOŻYWCZYMI SPECJALNEGO PRZEZNACZENIA ŻYWIENIOWEGO, ŚRODKAMI SPOŻYWCZYMI WZBOGACONYMI WITAMINAMI LUB SKŁADNIKAMI MINERALNYMI.....	48
8.9	PODEJMOWANIE INTERWENCJI NA WNIOSEK KONSUMENTÓW LUB INNYCH INSTYTUCJI.....	48
8.10	POSTĘPOWANIE ZE ŚRODKAMI SPOŻYWCZYMI O NIEWŁAŚCIWEJ JAKOŚCI ZDROWOTNEJ	49
8.11	NADZÓR NAD MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.	49
8.12	PODSUMOWANIE.....	49
PODSUMOWANIE		50
SPIS TABEL		51
SPIS WYKRESÓW		51

Szanowni Państwo,

Niniejszym opracowaniem, wzorem lat ubiegłych, zachęcam Państwa do lektury oceny „Stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu opatowskiego za rok 2024”.

Rola przypisana Państwowej Inspekcji Sanitarnej to wieloaspektowość działań prowadzonych na rzecz poprawy bezpieczeństwa zdrowia publicznego mieszkańców naszego kraju, które wynikają z kompetencji ustawowych.

Głównym celem działalności naszej Instytucji jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych oraz kształtowanie odpowiednich postaw i zachowań prozdrowotnych.

Realizowane w 2024 r. zadania i podjęte przez kierowaną przeze mnie Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opatowie inicjatywy odzwierciedlają nasze zaangażowanie w zapewnienie mieszkańcom naszego powiatu zdrowych i bezpiecznych warunków życia, pracy, nauki i wypoczynku oraz reagowanie na bieżące wyzwania epidemiologiczne.

W niniejszym opracowaniu szczegółowo przedstawione zostały nasze działania w różnych obszarach, poczynając od nadzoru przeciwepidemicznego, poprzez nadzór nad bezpieczeństwem żywności, nadzór nad jakością wody do spożycia i wody w basenach kąpielowych, nadzór nad środowiskiem pracy zatrudnianych pracowników, nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania, rekreacji i wypoczynku, warunkami higieniczno-sanitarnymi w obiektach użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Duży nacisk kładziemy również na edukację, czyli prowadzenie działań oświatowych i profilaktycznych, nie tylko w placówkach oświatowo-wychowawczych, ale również skierowanych do dojrzałego społeczeństwa. Monitorowanie, analizowanie, skuteczna reakcja na zagrożenia zdrowotne i edukacja oraz współpraca pomiędzy instytucjami mającymi wpływ na jakość bezpieczeństwa zdrowotnego dają nam poczucie tego bezpieczeństwa.

Informacje jakie zostały zawarte w niniejszej ocenie stanu sanitarnego powiatu opatowskiego wskazują, że stan sanitarno-epidemiologiczny w naszym regionie ulega systematycznej poprawie. W dalszym ciągu na bieżąco monitorujemy i egzekwujemy od osób odpowiedzialnych, przestrzeganie przepisów prawa i norm z zakresu szeroko rozumianego zdrowia publicznego.

Wysoki poziom bezpieczeństwa sanitarnego powiatu jest nie tylko naszą zasługą, ale też wynikiem bardzo dobrej współpracy z innymi jednostkami kontrolującymi, organami administracji rządowej i samorządowej oraz instytucjami działającymi na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców ziemi opatowskiej.

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Opatowie*

dr n. farm. Jolanta Rękas-Szylar

1 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU OPATOWSKIEGO W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH w 2024 roku

Powiat opatowski obejmuje obszar 911,00 km². Tworzy go 8 gmin, w tym 3 gminy miejsko-wiejskie oraz 5 gmin wiejskich. Powiat zamieszkuje 48 394 mieszkańców (stan na 31.12.2024 r.).

W 2024 r. w ramach nadzoru nad wybranymi chorobami zakaźnymi i zakażeniami w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Opatowie:

- prowadzono bieżącą działalność przeciwepidemiczną oraz nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 924 z późn. zm.) w tym:
 - prowadzono rejestrację chorób zakaźnych zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD - 10) oraz Definicjami Chorób Zakaźnych w Unii Europejskiej,
 - na bieżąco monitorowano sytuację epidemiologiczną w kraju i na świecie i podejmowano działania wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej w powiecie opatowskim,
 - przeprowadzano dochodzenia epidemiologiczne mające na celu określenie, wykrycie i unieszkodliwienie: przyczyn, rezerwuarów, źródeł oraz dróg szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń.
 - kontynuowano współpracę z Inspekcją Weterynaryjną w zakresie zapobiegania chorobom odzwierzęcym;
- prowadzono nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz nad sposobem przechowywania i dystrybucją szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS).

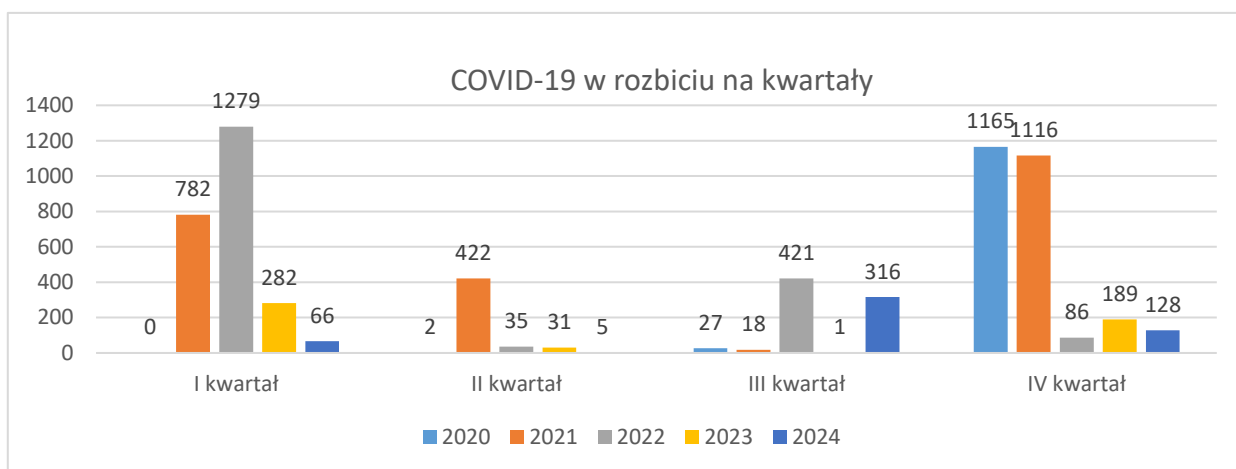
Dane epidemiologiczne w ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi, zbierano na podstawie zgłoszeń zachorowań otrzymywanych od lekarzy oraz zgłoszeń dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych z laboratoriów diagnostycznych. Dane te wskazują, że sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu opatowskiego jest dobra i stabilna. Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych i nie rejestrowano jednostek chorobowych wymagających uruchamiania systemu wczesnego ostrzegania i reagowania dla chorób zakaźnych EWRS (Early Warning and Response System) takich jak: błonica, botulizm, brucelloza, cholera, dżuma, ospa prawdziwa, wirusowe gorączki krwotoczne.

1.1 Zachorowania na choroby zakaźne

W 2024 r. w PSSE w Opatowie zarejestrowano łącznie 1518 przypadków chorób zakaźnych (2023 r. –1132), w tym 332 osoby były hospitalizowane z powodu zachorowań. Zgłoszono 3 zgony z powodu zakażeń lub chorób zakaźnych. W ramach podjętych działań nadzorowych przeprowadzono ogółem 415 dochodzeń epidemiologicznych.

1.1.1 COVID-19

W 2024 r. zarejestrowano 515 przypadki zakażeń SARS-CoV-2. Zapadalność na tę jednostkę chorobową wyniosła 1064,0/100 tys. mieszkańców (w 2023 r. - 503 przypadki, zapadalność 1033,0/100 tys., w 2022 r. - 1821 przypadków, zapadalność 3681,0/100 tys.).

Wykres 1. Liczba zarejestrowanych przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w powiecie opatowskim w latach 2020-2024.

W 2024 r. u większości zakażonych przebieg choroby był lekki lub średni. Osoby te wyzdrowiały bez konieczności hospitalizacji. Hospitalizowano z powodu Covid-19 48 mieszkańców naszego powiatu (w 2023 r. - 97 osób, a w 2022 r. - 290 osób). Zarejestrowano 1 zgon z powodu Covid-19 u 76-letniego mężczyzny z chorobami współistniejącymi. W 2023 r. - 4 zgony, wszystkie dot. osób powyżej 80 r. ż. W 2022 r. - 27 zgonów, większość dot. osób po 60 r.ż.

1.1.2 Ospa wietrzna

W 2024 r. zarejestrowano 204 przypadki ospy wietrznej (zapadalność – 422,0/100 tys.)

Dla porównania w 2023 r. odnotowano 240 przypadków (zapadalność – 492,9/100 tys.), a w 2022 r. - 153 przypadki (zapadalność – 309,2/100 tys.).

Na utrzymującą się wysoką zapadalność wpływa brak powszechnego obowiązku szczepienia przeciw ospie wietrznej, z wyjątkiem wskazanych w PSO, wybranych grup dzieci. W 2024 r. obowiązek ten dotyczył grup dzieci do ukończenia 12 r. ż., np. przebywających w żłóbkach, klubach dziecięcych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub z upośledzeniem odporności.

1.1.3 Różyczka

W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek różyczki (zapadalność – 2,1/100 tys. mieszkańców).

Zgłaszanie przez lekarzy podejrzeń zachorowań na różyczkę (oraz odrę) wiąże się obecnie z przesyłaniem materiałów klinicznych pobranych od chorego do Zakładu Wirusologii NIZP-PZH w ramach realizacji koordynowanego przez Światową Organizację Zdrowia programu eliminacji odry i różyczki. W związku z tym od 2 dzieci z podejrzeniem różyczki zostały pobrane badania do potwierdzania laboratoryjnego. Jeden przypadek został wykluczony, a drugi pomimo dodatnich wyników badań, zakwalifikowano jako przypadek możliwy (zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego).

W 2023 r. podobnie jak w 2022 r. nie zarejestrowano w powiecie opatowskim podejrzeń zachorowań na różyczkę.

1.1.4 Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)

W 2024 r. nie zarejestrowano zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic.

W 2023 r. oraz w 2022 r. zarejestrowano po 5 przypadków świnki - zapadalność 10,2/100 tys. Zachorowania nie potwierdzono badaniami laboratoryjnymi, zarejestrowane zgodnie z definicją przypadku jako zachorowania możliwe.

Mała liczba rejestrowanych zachorowań na świnkę jest wynikiem realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych w całej populacji dzieci.

1.1.5 Krztusiec

W 2024 r. odnotowano wzrost zachorowań na tę jednostkę chorobową. Zarejestrowano 14 przypadków krztuśca, w tym 4 przypadki potwierdzone oraz 10 przypadków możliwych. Zapadalność wynosi 28,9/100 tys.

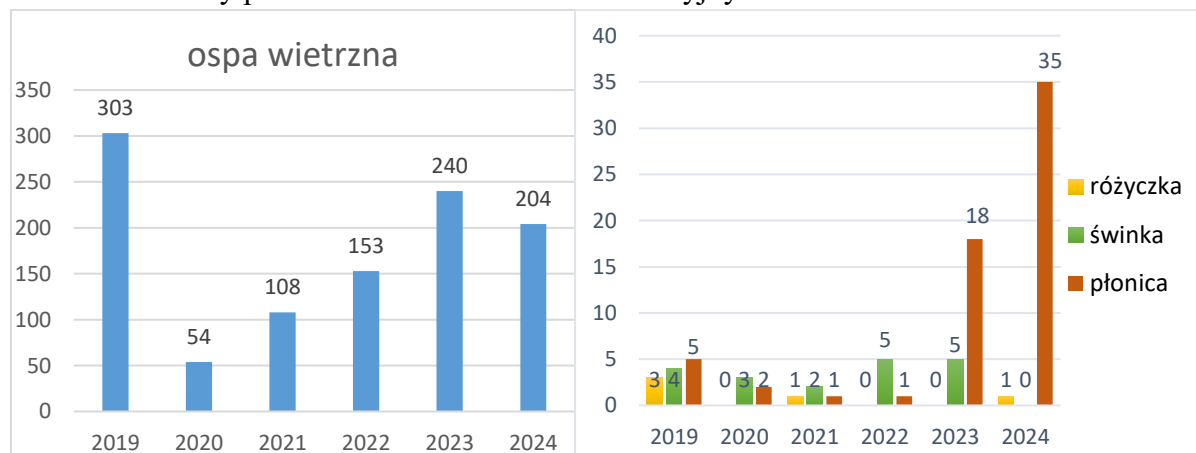
W 2023 r. – zarejestrowano 1 przypadek możliwy (zapadalność 2,1/100 tys.), natomiast w latach 2019 - 2022 nie zarejestrowano żadnego przypadku.

Najistotniejszym czynnikiem sprzyjającym szerzeniu się krztuśca w populacji jest zanikanie odporności na tę chorobę u osób, które nabyły ją w wyniku przechorowania, czy też w wyniku szczepienia i brak stosowania dawek przypominających szczepienia w starszych grupach wiekowych. Szacuje się, że odporność po zachorowaniu lub szczepieniu utrzymuje się średnio 5-7 lat.

Krztusiec jest najbardziej niebezpieczny dla nie uodpornionych niemowląt i małych dzieci. Ryzyko zachorowania niemowląt można zmniejszyć m.in. poprzez szczepienia kobiet w ciąży. Od połowy października 2024 r. istnieje możliwość bezpłatnego szczepienia dla kobiet w ciąży między 27 a 36 tygodniem ciąży (szczepienie zalecane).

1.1.6 Płonica

W 2024 r. zarejestrowano wzrost zachorowań na tę jednostkę chorobową w stosunku do lat poprzednich, bowiem odnotowano 35 przypadków płonicy (zapadalność 72,3/100 tys.). Dla porównania w 2023 r. zarejestrowano 18 przypadków (zapadalność 37,0/100tys.), a w latach 2022-2021 r. po 1 przypadku zachorowania. Wszystkim nadano status przypadku możliwego, bowiem nie zostały potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

Wykres 2 Choroby wieku dziecięcego w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.7 Borelioza

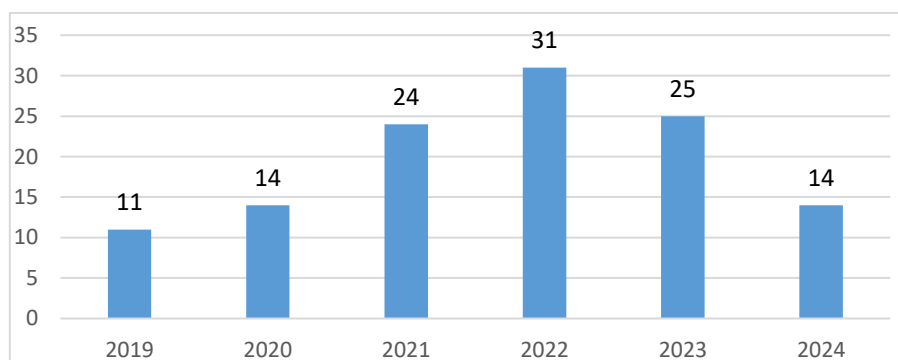
W 2024 r. w powiecie opatowskim zarejestrowano 14 przypadków boreliozy (zapadalność-28,9/100 tys.). U 13 osób wystąpił rumień wędrujący. Taki przypadek zgodnie z definicją przypadku stosowaną na potrzeby nadzoru epidemiologicznego nie wymaga potwierdzenia laboratoryjnego. 1 przypadek zarejestrowano jako prawdopodobne zachorowanie na boreliozę kostno-stawową, z uwagi na brak potwierdzenia badań testem Western-blot (pacjent hospitalizowany).

W 2023 r. odnotowano 25 przypadków boreliozy, zapadalność – 51,3/100 tys. mieszkańców.

U 23 osób wystąpił rumień wędrujący, u 2 osób zdiagnozowano boreliozę kostno-stawową, pacjenci hospitalizowani.

W 2022 r. w powiecie opatowskim zarejestrowano 31 przypadków boreliozy - zapadalność-62,7/100 tys. mieszkańców. U 30 osób wystąpił rumień wędrujący, 1 osoba zachorowała na neuroboreliozę.

W związku z brakiem szczepionki przeciwko boreliozie oraz mając na uwadze fakt, że teren powiatu opatowskiego jest terenem rolniczym oraz że duża część mieszkańców zbiera owoce runa leśnego w celach zarobkowych, ważne jest upowszechnianie wiedzy nt. tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych i właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza. Wczesne i umiejętne usunięcie kleszcza znacząco zmniejsza ryzyko ewentualnego zakażenia.

Wykres 3 Zachorowania na boreliozę w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.8 Wirusowe zapalenie wątroby typu B

W 2024 r. zarejestrowano 3 przypadki, zapadalność – 6,2/100 tys. Wszystkie zakwalifikowano według kodu ICD 10 jako B18.0-1 (wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i BNO).

W latach 2023-2020 nie odnotowano zachorowań na wzv typu B.

Dobra sytuacja epidemiologiczna wynika z powszechności obowiązkowych szczepień dzieci, popularności szczepień zalecanych przed zabiegami operacyjnymi, a także stale poprawiających się warunków świadczenia usług w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

1.1.9 Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W 2024 r. podobnie jak w 2023 r. nie zarejestrowano na terenie naszego powiatu zachorowania na wzv typu A. W 2022 r. zarejestrowano 1 przypadek. Dotyczył 9-letniego chłopca ze wsi.

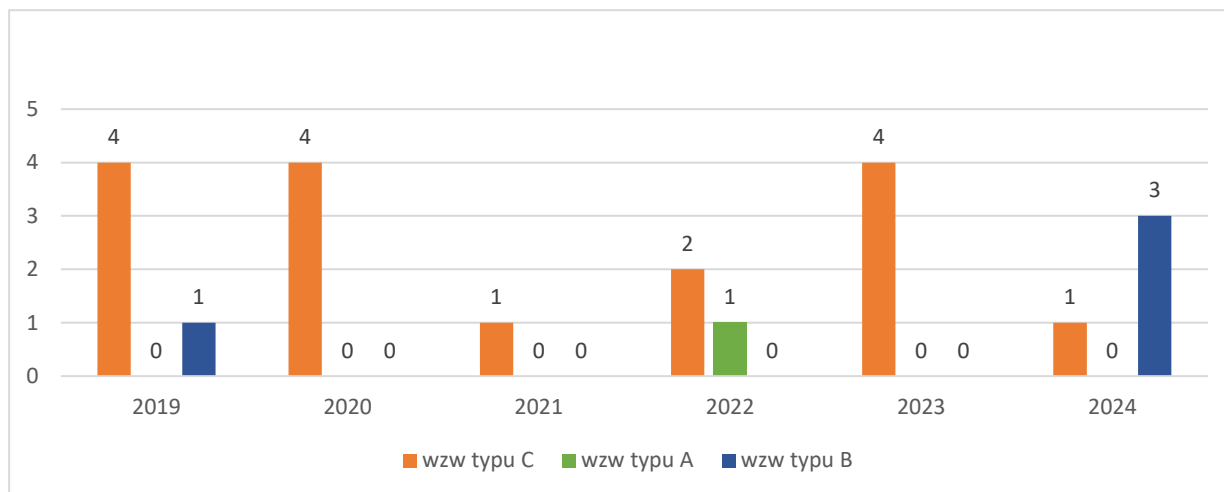
W Polsce szczepienie przeciw wzv A jest szczepieniem zalecanym w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

1.1.10 Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. Zachorowanie zostało wykryte podczas hospitalizacji z powodu innej jednostki chorobowej. Zapadalność na WZW typu C - 2,1/100 tys. mieszkańców.

W 2023 r. odnotowano 4 przypadki, zapadalność – 8,2/100 tys. Zachorowania zostały wykryte podczas wykonywania badań kontrolnych i hospitalizacji z powodu innych jednostek chorobowych.

W 2022 r. zarejestrowano 2 przypadki (zapadalność – 4,0/100 tys). Okoliczności wykrycia: podczas wykonywania badań kontrolnych mieszkańców.

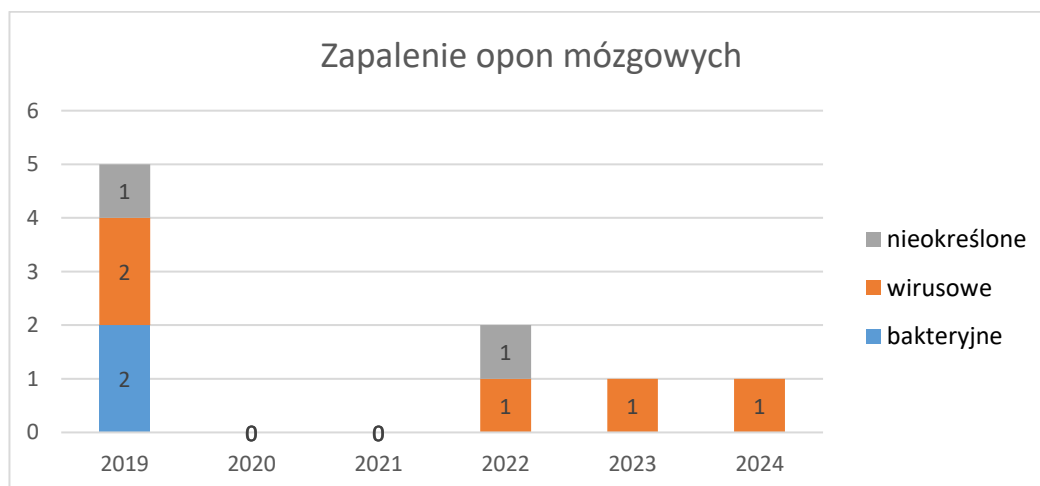
Wykres 4. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.11 Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu

W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek **wirusowego** zapalenia opon mózgowych (zapadalność 2,1/100 tys.) zakwalifikowany według kodu ICD 10 jako przypadek ZOM inne i nieokreślone.

W 2023 r. odnotowano – 1 przypadek **kleszczowego** zapalenia mózgu (zapadalność 2,1/100 tys.)

W 2022 r. zarejestrowano 2 zachorowania w tym: 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu oraz 1 przypadek innego i nieokreślonego zapalenia opon mózgowych (zapadalność 2,0/100 tys.)

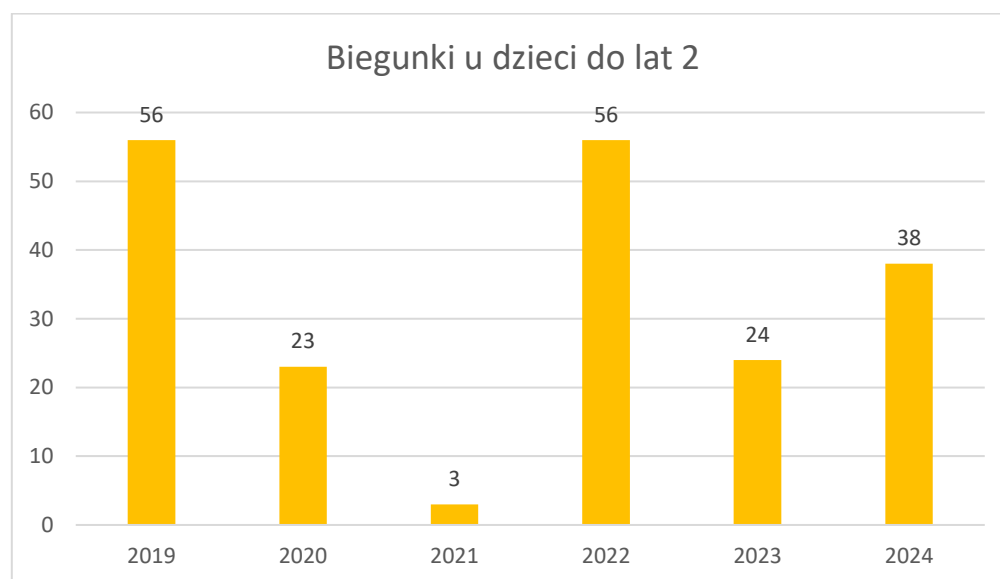
Wykres 5. Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.12 Biegunki u dzieci do lat 2 (A04, A08, A09)

W 2024 r. zarejestrowano 38 przypadków biegunek dzieci do lat 2, w tym: 4 przypadki bakteryjnych zakażeń jelitowych, 24 wywołanych przez wirusy (6 przez rotawirusy, 9 przez norowirusy, 5 przez adenowirusy, 4 nieokreślone) oraz 10 przypadków biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO. Zapadalność wyniosła łącznie 78,5/100 tys. mieszkańców.

W 2023 r. zarejestrowano 24 przypadki biegunek dzieci do lat 2, w tym: 4 przypadki bakteryjnych zakażeń jelitowych, 12 wywołanych przez wirusy oraz 8 przypadków biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowego BNO. Zapadalność wyniosła łącznie 49,3/100 tys. mieszkańców.

W 2022 r. zarejestrowano łącznie 56 przypadków, zapadalność wyniosła łącznie 113,2/100 tys.

Wykres 6. Wykres 6. Biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.13 Salmonelozy - zatrucia pokarmowe

W 2024 r. zarejestrowano 10 przypadków salmonelozy, zapadalność wyniosła 20,7/100 tys. (5 Enteritidis, 2 Derby, 2 Typhimurium, 1 grupy D). Wśród 10 zachorowań 4 przypadki dot. dzieci i młodzieży do 19 r. ż, pozostałe dot. osób powyżej 60 r. ż.. Ze względu na miejsce zachorowania przeważają mieszkańcy wsi - 7 osób.

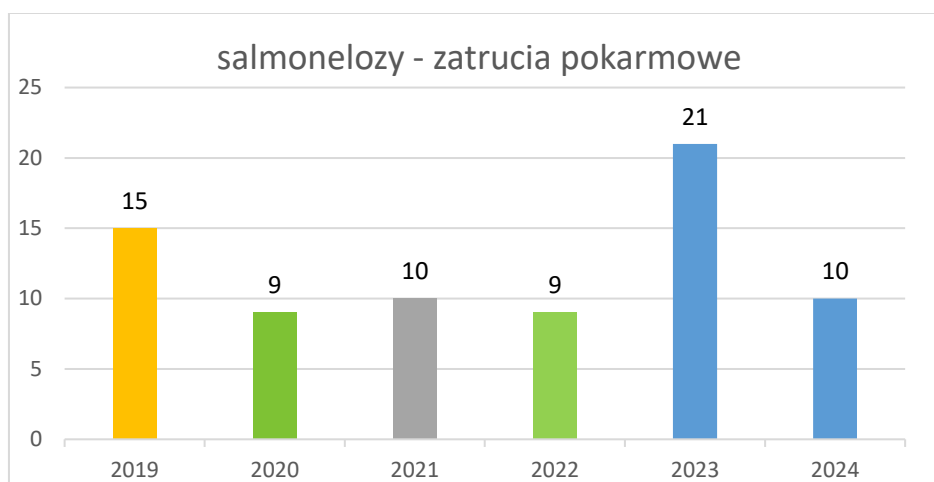
W 2023 r. zarejestrowano 21 przypadków salmonelozy, zapadalność wyniosła 43,1/100 tys. (15 S. Enteritidis, 4 grupy D, 2 S. spp). Wśród 21 chorych 14 osób to dzieci do 7 r. ż. (w tym ośmioro do 2 r.ż.). Głównie zachorowania dot. mieszkańców wsi (15 osób).

W 2022 r. zarejestrowano 9 przypadków salmonelozy (zapadalność 18,2/100 tys.).

Z przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych wynika, że zakażeniom sprzyja nieodpowiednia obróbka termiczna żywności, brak dbałości o higienę przygotowywania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia.

Tabela 1. Salmonelozy-rozkład zachorowań w powiecie opatowskim w latach 2023-2024.

	2024				2023			
	miasto		wieś		miasto		wieś	
Grupy wiekowe	M	K	M	K	M	K	M	K
0-2			1		1	1	2	4
3-9		1		1	1	1	1	3
10-19			1				1	
20-64						1	2	2
65+	1	1	2	2		1		
Razem	3		7		6		15	
	10				21			

Wykres 7. Zachorowania na salmonelozę w powiecie opatowskim w latach 2019-2024.

1.1.14 Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową

Choroby przenoszone drogą pokarmową to grupa jednostek chorobowych wywołanych różnymi czynnikami, a ich wspólną cechą jest droga zakażenia.

W 2024 r. zarejestrowano 1 zbiorowe zatrucie pokarmowe o etiologii rotawirusowej. Jest to ognisko rodzinne (chorych 2 dzieci, hospitalizowane).

W 2023 r. zarejestrowano 3 zbiorowe zatrucia pokarmowe. Pierwsze - zatrucie grzybami to ognisko rodzinne (chore 4 dorosłe osoby, hospitalizowane). Badanie moczu wykazało, że czynnikiem etiologicznym zachorowań była toksyna grzybów - amanityna. Drugie ognisko wywołane było zakażeniem pałeczkami *Salmonella Enteritidis* u dzieci uczęszczających do przedszkola na terenie miasta Opatów (hospitalizowanych 3 dzieci). Ognisko o nieustalonej etiologii odnotowano wśród pacjentów ZOL-u (12 chorych, w tym 9 hospitalizowanych). W pobranych badaniach w kierunku rota-, noro-, adenowirusów, *Clostridium* i *Salmonella*, *Shigella* nie wyhodowano patogenów chorobotwórczych.

W 2022 r. zarejestrowano 6 zbiorowych zatruc pokarmowych. Dwa ogniska rotawirusowe dot. zakażeń wśród uchodźców z Ukrainy (chore dzieci). Dwa ogniska o etiologii rotawirusowej, i 1 ognisko norowirusowe to ogniska rodzinne (chorych 2-3 domowników). Ognisko o nieustalonej etiologii odnotowano wśród pacjentów ZOL-u (6 chorych pacjentów).

1.1.15 AIDS - Zespół nabytego upośledzenia odporności

W 2024 r. zarejestrowano 1 przypadek **zachorowania na AIDS**, dotyczył mężczyzny, u którego wykryto zakażenie HIV w 2023 r.

Ponadto odnotowano 1 nowe **zakażenia wirusem HIV**. Dotyczy 24-letniego mężczyzny, u którego rozpoznano jednocześnie zachorowanie na kiłę.

W 2023 r. podobnie jak w 2022 r. na terenie powiatu opatowskiego nie zarejestrowano zachorowania na AIDS. W 2023 r. odnotowano 2 nowe zakażenia wirusem HIV. Dotyczyły kobiety i mężczyzny mieszkających w tej samej gminie powiatu opatowskiego.

W 2022 r. zarejestrowano 1 nowe zakażenie wirusem HIV u kobiety ukraińskiego pochodzenia.

1.1.16 Kiła

W 2024 r. na terenie powiatu opatowskiego zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na kiłę, zapadalność 2,1/100 tys. Dotyczy 24-letniego mężczyzny(kiła wczesna utajona), u którego rozpoznano jednocześnie zakażenie HIV.

W 2023 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na kiłę, zapadalność - wyniosła 4,1/100 tys. mieszkańców. 1 przypadek dot. kobiety(kiła nieokreślona), drugi przypadek dot. 20-letniego mężczyzny(kiła wczesna utajona).

Po 1 przypadku zachorowania na tę jednostkę chorobową zarejestrowano w latach 2020-2022.

1.1.17 Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjna

W 2024 r. na terenie powiatu opatowskiego zarejestrowano 9 przypadków, zapadalność wyniosła 18,6/100 tys. mieszkańców. Postać choroby: 4 posocznice i 6 zapaleń płuc. Zachorowania dot. głównie środowisk wiejskich (6 na 9 przypadków). Zarejestrowano je w większości u kobiet (6 na 9 osób). Biorąc pod uwagę sezonowy rozkład zachorowań, to wszystkie przypadki zarejestrowano od stycznia do lipca roku sprawozdawczego.

W 2023 r. zarejestrowano 7 przypadków (zapadalność wyniosła 14,4/100 tys.), w tym: 4 posocznice i 3 zapalenia płuc. Zachorowania dot. głównie mężczyzn W 2022 r. zarejestrowano 2 zachorowania (2 posocznice).

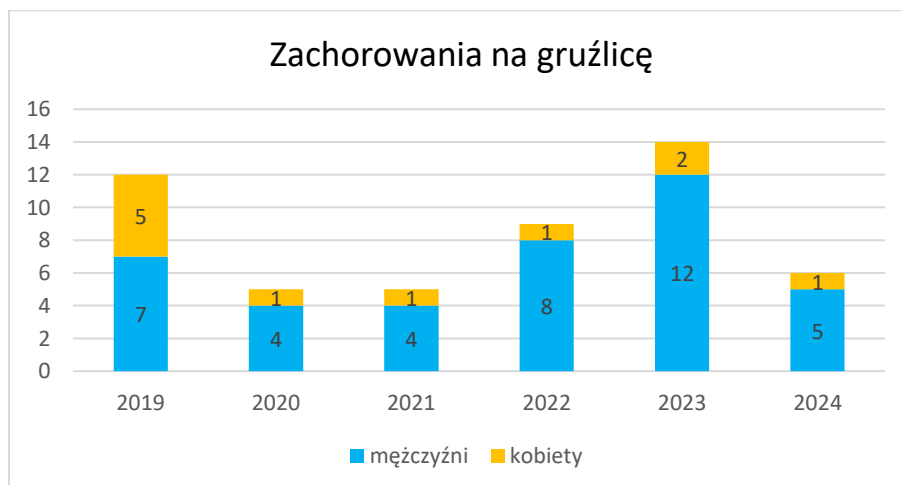
1.1.18 Gruźlica

W 2024 r. podobnie jak w latach ubiegłych, nie zarejestrowano przypadków gruźlicy wśród dzieci i młodzieży do 19 r. ż.

W 2024 r. zarejestrowano 6 przypadków gruźlicy, w tym 5 gruźlicy płuc, 1 gruźlica kręgosłupa. Zachorowania dotyczyły 1 kobiety ze wsi oraz 5 mężczyzn w przedziale wiekowym 24-65 lat. Zapadalność 12,4/100 tys. mieszkańców.

W 2023 r. zarejestrowano 14 przypadków gruźlicy, w tym 13 gruźlicy płuc, 1 gruźlica wewnątrzpiersiowych węzłów chłonnych. Zachorowania dotyczyły 12 mężczyzn oraz 2 kobiet ze wsi. Zapadalność 28,8/100 tys.

W 2022 r. zarejestrowano 9 przypadków gruźlicy płuc. Zachorowania dotyczyły głównie mężczyzn (8 na 9 osób).

Wykres 8. Gruźlica wszystkich postaci w powiecie opatowskim latach 2019-2024.

1.1.19 Grypa

W 2024 r. na podstawie wyłącznie danych z MZ 56 (grypy potwierdzone badaniami), na terenie powiatu opatowskiego zarejestrowano 1 przypadek grypy potwierdzonej badaniem molekularnym (test RT-PCR) u hospitalizowanej pacjentki oraz 347 przypadków grypy potwierdzonej szybkimi testami antygenowymi. Łącznie hospitalizowanych z powodu grypy było 29 osób.

W 2023 r. na podstawie wyłącznie danych z MZ 56, na terenie powiatu opatowskiego zarejestrowano 7 przypadków grypy potwierdzonej badaniami laboratoryjnymi innymi niż szybki test antygenowy (w tym 5 przypadków dzieci do 14 r.ż.) oraz 37 przypadków grypy potwierdzonej szybkimi testami antygenowymi (rejestracja zgodnie z wytycznymi GIS od marca 2024 r.) Łącznie hospitalizowanych z powodu grypy było 10 osób.

WHO i Minister Zdrowia zalecają szczepienia przeciwko grypie sezonowej osobom z grup ryzyka w związku z przesłankami klinicznymi, a w związku z przesłankami epidemiologicznymi, wszystkim osobom powyżej 6 miesiąca życia.

1.1.20 Przypadki pokąsania osób przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę lub zanieczyszczenie śliną tych zwierząt, po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie

W 2024 r. zarejestrowano 15 przypadków pokąsań przez nieznane zwierzę, po których podjęto szczepienia p/wściekliznie, w tym: 8 - przez nieznanego psa, 5 - przez nieznanego kota, 1 przypadek pokąsania przez łasicę i 1 przez mysz. W 2024 r. zapadalność wyniosła 30,8/100 tys. mieszkańców.

W 2023 r. zarejestrowano 5 przypadków pokąsań przez nieznane zwierzę, po których podjęto szczepienia p/wściekliznie, w tym : 4- przez nieznanego psa i 1 - przez nieznanego kota. Zapadalność wyniosła 10,3/100 tys. mieszkańców.

W 2022 r. zarejestrowano 18 przypadków pokąsań przez nieznane zwierzę, po których podjęto szczepienia p/wściekliznie, w tym : 8- przez nieznanego psa, 5 - przez nieznanego kota, 6 pokąsań przez dzikie zwierzę, w tym: przez jeża, wiewiórkę i sarnę. Zapadalność wyniosła 36,4/100 tys. Wszystkie osoby przyjęły pełne szczepienie p/ko wściekliznie.

Tabela 2. Zachorowania i zapadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie opatowskim w latach 2023 -2024.

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań		Zapadalność (na 100 000 mieszkańców)	
		2023	2024	2023	2024
Salmonelozy- zatrucia pokarmowe		21	10	43,1	20,7
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe określone - ogółem (A04.0-A04.9),/ w tym wywołane przez Clostridium difficile		25/21	15/8	51,3	31,0
Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem (A08.0-4),		22	50	45,2	103,3
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem		143	120	293,7	248,0
Mikobakteriozy – inne i BNO		1	1	2,1	2,1
Płonica		18	35	37,0	72,3
AIDS/HIV		0/2	1/1	-/4,1	2,1
Kiła		2	1	4,1	2,1
Chlamydie		0	2	-	4,1
Róża		7	6	14,3	12,4
Legionelloza		0	1	-	2,1
Borelioza z Lyme		25	14	51,3	28,9
Krzusiec		1	14	2,1	28,9
Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae inwazyjna		7	9	14,38	18,6
Różyczka – ogółem		0	1	-	2,1
Zakażenia wirusem RSV		5	22	10,3	45,5
Wirusowe zapalenie wątroby	A	0	0	-	-
	B przewlekłe	0	3	-	6,2
	C przewlekłe	4	1	8,2	2,1
Covid-19		503	515	1033,0	1064,0

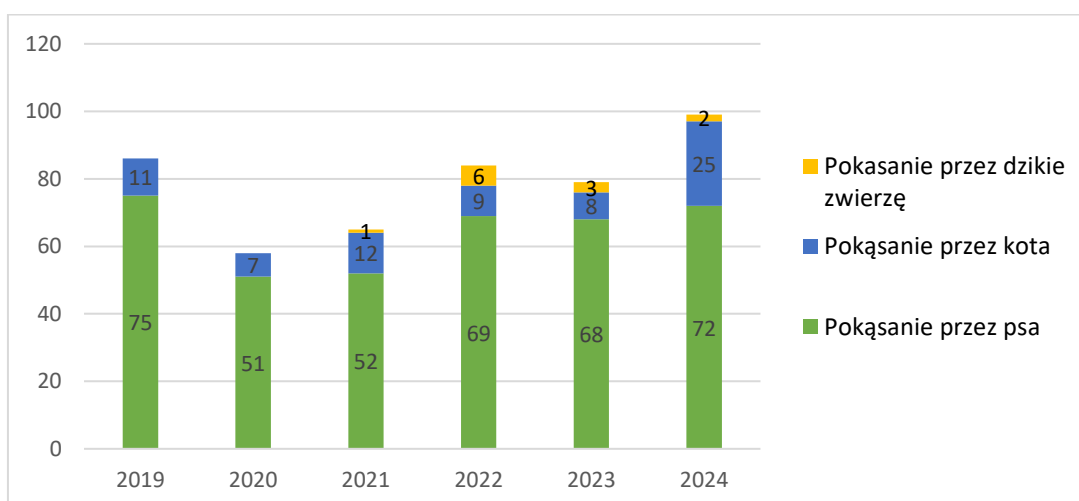
1.2 Współpraca z Powiatowym Inspektorem Weterynarii

W ramach monitoringu chorób odzwierzęcych PSSE w Opatowie współpracuje z Powiatowym Lekarzem Weterynarii. W przypadku zachorowań co najmniej 2 osób, gdzie zachodzi podejrzenie, że źródłem zachorowania lub zakażenia pokarmowego są zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego PPIS w Opatowie zgłasza ten fakt Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii oraz w razie potrzeby współpracuje z nim w celu zwalczania tych zachorowań lub zakażeń. Również w przypadku pokąsań przez zwierzęta na terenie powiatu opatowskiego PPIS w Opatowie ściśle współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną przekazując poszczególne sprawy dotyczące pokąsań do dalszego prowadzenia.

W 2024 r. przekazano 99 przypadków pokąsań, w tym: 72 pokąsania przez psy, 25 przez koty i 2 dzikie zwierzęta (szczur i mysz).

W 2023 r. przekazano 79 przypadków pokąsań, w tym: 68 przez psy, 8 przez koty, 2 przez szczura i 1 przez łasicę.

W 2022 r. przekazano 84 przypadki pokąsań, w tym: 69 przez psy, 9 przez koty, 3 przez jeża, 2 przez wiewiórkę i 1 przez sarnę.

Wykres 9. Przypadki pokąsania przez zwierzęta w latach 2019-2024.

1.3 Realizacja programu szczepień ochronnych

Na terenie powiatu opatowskiego w 2024 r. szczepieniom w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych podlegała populacja 6758 dzieci i młodzieży do lat 19. Ogółem na potrzeby realizacji Programu Szczepień Ochronnych wydano z magazynu PSSE w Opatowie 5075 preparatów szczepionkowych.

Szczepienia przeprowadzane były w 15 podmiotach wykonujących działalność leczniczą. W 2024 r. wszystkie punkty szczepień na terenie powiatu opatowskiego zostały skontrolowane przez pracowników PSSE w Opatowie. Nie stwierdzono nieprawidłowości, punkty szczepień spełniają wymogi gabinetu zabiegowego i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania preparatów szczepionkowych. Szczepienia wykonują pielęgniarki i położne, które ukończyły kurs immunoprofilaktyki.

Tabela 3. Wykonawstwo szczepień w rocznikach podlegających szczepieniom zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych w powiecie opatowskim w latach 2022-2024.

Szczepienie	Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wykonawstwo w 2024 r.	Wykonawstwo w 2023 r.	Wykonawstwo w 2022 r.
BCG - szczepionka przeciwgruźlicza	2024	szczepienie noworodkowe	99,1%	99,6 %	100 %
szczepionka p/ wzw B dla dzieci	2024	szczepienie pierwotne + uzupełniające	87,3%	91,1%	93,2%
	2023	szczepienie pierwotne + uzupeł.	97,4%	100%	100%
szczepionka p/ Haemophilus Influenzae typu B	2024	szczepienie pierwotne	55,5%	58,0%	62,4%
	2023	szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,1%	99,0%	99,6%
DTP – szczepionka błonniczo-tężcowo-krztuścowa	2024	szczepienie pierwotne	55,5%	58,0%	62,4%
	2023	szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,1%	99,0%	99,6%
szczepionka p/ odrze, śwince, różyczce	2023	szczepienie pierwotne	84,2%	82,0%	84,5%
	2022	szczepienie pierwotne + uzupełniające	96,1%	97,2%	95,9%
szczepionka p/poliomyelitis	2024	szczepienie pierwotne	55,5%	58,0%	62,4%
	2023	szczepienie pierwotne + uzupełniające	99,1%	99,0%	98,9%
szczepionka p/ Streptococcus Pneumoniae	2024	szczepienie pierwotne	62,1%	66,0%	64,1%
DtaP- – szczepionka błonniczo-tężcowo-krztuścowa + szczepionka p /poliomyelitis	2019	szczepienie przypominające	78,3%	77,7%	74,5%
szczepionka p/ odrze, śwince, różyczce (6 rok życia)	2019	szczepienie przypominające	77.5%	98,4%	81,8%
Td – szczepionka p/błonicy, tężcowi (14 rok życia)	2011	szczepienie II przypominające	88,2%	97,3%	82,6%
Td – szczepionka p/błonicy, tężcowi (19r.ż.)	2006	szczepienie III przypominające	77,4%	78,1%	78,8%

W latach 2022 - 2024 na terenie naszego powiatu nie zarejestrowano niepożądanego odczynu poszczepiennego. W 2021 r. zarejestrowano 3 przypadki NOP-u, wszystkie dotyczyły wystąpienia odczynów po szczepieniu p/Covid-19. W latach 2018 - 2020 nie zarejestrowano niepożądanego odczynu poszczepiennego.

W 2024 r. na terenie powiatu obserwowano wzrost liczby rodziców/opiekunów prawnych, którzy nie poddają dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, pomimo braku przeciwwskazań lekarskich. Jest to niepokojąca sytuacja, która może niekorzystnie wpłynąć na sytuację epidemiologiczną i być powodem wzrostu zachorowań na niektóre choroby zakaźne objęte Programem Szczepień Ochronnych.

Należy pamiętać, że przed zakażeniami i powrotem epidemii groźnych chorób. chronią nas powszechne szczepienia. Są one gwarantem odporności populacyjnej, ale warunkiem jej osiągnięcia jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (co najmniej ok. 95%). Niewykonanie obowiązkowych szczepień to zagrożenie nie tylko dla dzieci, których rodzice odmawiają szczepień. To także ogromne niebezpieczeństwo dla osób, które nie mogą być zaszczepione ze względów zdrowotnych.

Pomimo niekorzystnego trendu wzrostu liczby dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat niepoddawanych obowiązkowym szczepieniom pomimo pozytywnej kwalifikacji lekarza, w powiecie opatowskim stwierdzano stosunkowo niski wskaźnik dla tej grupy, który w 2024 roku wyniósł 1,3 na 1000 osób w wieku 0-19 lat uwzględnionych w sprawozdaniach (w 2023 r. – 0,9)

1.4 Podsumowanie

W roku 2024 na terenie powiatu opatowskiego sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych można określić jako stabilną.

Nie obserwowano epidemicznego występowania chorób zakaźnych, nie rejestrowano przypadków chorób wymagających uruchamiania systemu wczesnego ostrzegania takich jak: cholera, dżuma, ospa prawdziwa. Lekarze zgłaszają zachorowania/zakażenia na odpowiednich drukach bądź w systemach informatycznych w większości w odpowiednim terminie, w związku z tym pracownicy PSSE w Opatowie bez zbędnej zwłoki mogą przeprowadzić dochodzenie epidemiologiczne. Jest to niezbędne do ustalenia źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia się danej choroby zakaźnej.

W 2025 roku pracownicy Sekcji Nadzoru Przeciwepidemicznego kontynuować będą działania w zakresie: monitorowania sytuacji epidemiologicznej w powiecie opatowskim, realizacji zadań wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej związanej z zapobieganiem i zwalczaniem chorób zakaźnych oraz nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych.

2 JAKOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA I CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ

2.1 Wymagania, jakim powinna odpowiadać jakość wody

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opatowie prowadzi nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) i ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 757). Wymagania, jakim powinna odpowiadać jakość wody, sposób oceny jej przydatności do spożycia przez ludzi oraz sprawowania nadzoru sanitarnego nad jakością wody określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Woda w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia w wodę ludności w powiecie opatowskim pochodzi wyłącznie z ujęć podziemnych. W 2024 r. nadzorem sanitarnym objęte były 23 ewidencjonowane urządzenia wodociągowe oraz 1 urządzenie poza ewidencją, w trakcie likwidacji.

W związku z wydaną w roku 2021 decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie ze względu na podwyższoną zawartość żelaza, twardości, manganu i mętności zarządca jednego z urządzeń wodociągowych zapewnia odbiorcom wody dostęp do wody odpowiadającej wymogom sanitarnym oraz prowadzi systematyczne płukanie sieci, prowadzone są także badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej. Zarządca prowadzi dostawy wody konfekcjonowanej, przeznaczonej do spożycia, natomiast woda w sieci może być wykorzystywana do celów porządkowych, prania, spłukiwania toalet itp. Pod względem mikrobiologicznym woda odpowiada w pełni wymogom sanitarnym.

Tabela 4. Zestawienie kontroli sanitarnych, decyzji administracyjnych dotyczących urządzeń wodociągowych i jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2024 r.

Urządzenia wg wielkości produkcji	Ilość urządzeń w ewidencji w 2024 r.	Ilość urządzeń zaplanowanych do kontroli	Ilość przeprowadzonych kontroli urządzeń	Ilość zaplanowanych do pobrania próbek wody do spożycia przez ludzi	Ilość pobranych próbek wody do spożycia przez ludzi	Wydane decyzje administracyjne		Szacunkowa liczba odbiorców zaopatrywanych w wodę
						Ze wzgl. na stan techniczny	Ze wzgl. na jakość wody, w tym: oceny jakości wody i decyzje z art. 155 KPA	
<100 m ³ / dobę	10	10	10	26 tym 6 x monit. param. gr. B	30	0	7	3,627
101 -1000 m ³ / dobę	12	12	14	53 w tym 5 x monit. param. gr. B	58	2	12	35,702
1001 -10000 m ³ /dobę	1	1	1	4	4	0	0	9,055
poza ewidencją	0	0	0	0	0	0	0	10
Łącznie	23	23	25	83	92	0	19	48,394

Prowadzony systematycznie monitoring jakości wody, analiza całorocznych sprawozdań z prowadzonych badań, zarówno w ramach nadzoru sanitarnego, jak i kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych i przeprowadzona analiza ryzyka zdrowotnego pozwoliły na dokonanie rocznej oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi mieszkających na terenie powiatu opatowskiego. Incydentalne przypadki przekroczeń parametrów mikrobiologicznych były niezwłocznie likwidowane przez zarządców wodociągów i nie miały wpływu na roczną ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zarządcy wodociągów w trybie natychmiastowym przystępowali do działań naprawczych oraz informowali o pogorszeniu jakości wody, udostępniając odbiorcom wody treść komunikatów wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Opatowie. Poprawa jakości wody następowała zwykle w krótkim czasie po intensywnym chlorowaniu wody i płukaniu sieci. Kolejne pobierane próbki po wykonanym płukaniu lub/i dezynfekcji potwierdzały zwykle jej czystość mikrobiologiczną. Jakość mikrobiologiczna wody ze wszystkich nadzorowanych urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę oceniona w skali roku jako zgodna z wymogami obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia.

W jednym z wodociągów w trakcie roku odnotowano kilkukrotne przekroczenie wartości parametrycznej żelaza i mętności w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opatowie podjął czynności administracyjne, zgodnie z ustawowymi kompetencjami, a zarządca wodociągu podjął natychmiastowe działania naprawcze, niezbędne do zapewnienia mieszkańcom wody o dobrej jakości zdrowotnej.

Działania podjęte przez zarządcę wodociągu doprowadziły do uzyskania wartości parametrycznej żelaza na poziomie $<200 \mu\text{g/l}$, a tym samym uzyskane wyniki badań potwierdziły spełnianie wymagań obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w tym zakresie. Natomiast stwierdzona podwyższona wartość parametryczna mętności została uznana za nie stwarzającą zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i w związku z brakiem zastrzeżeń od mieszkańców została uznana za akceptowalną przez konsumentów.

W wodzie do spożycia przez ludzi pochodzącej z dwóch dużych wodociągów w powiecie opatowskim w ramach prowadzonych nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej pełnionej przez zarządców wodociągów kilkukrotnie stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej twardości ogólnej $>500 \text{ mg/l}$. Każdorazowo po stwierdzeniu przekroczenia wartości parametrycznej twardości ogólnej pobierane były kontrolne próbki wody, które nie wykazywały przekroczenia ww. parametru.

W związku z powyższym PPIS w Opatowie zwraca uwagę na coraz wyraźniejszy brak akceptacji wysokiej twardości wody przez konsumentów.

2.2 Charakterystyka poszczególnych grup urządzeń zaopatrzenia ludności w wodę

2.2.1 Wodociągi o produkcji wody $< 100\text{m}^3/\text{dobę}$

Przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich 10 nadzorowanych urządzeń wodociągowych w 2024 roku. Nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego urządzeń.

Ze względu na jakość wody wydano w 2024 r. na urządzenia o tej wielkości produkcji – 7 decyzji, w tym: 3 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia przez ludzi, 3 decyzje

stwierdzające przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz 1 decyzję wydaną na podstawie art. 105 kpa.

2.2.2 Wodociągi o produkcji wody 101- 1000 m³/dobę

Przeprowadzono kontrole sanitarne wszystkich 12 nadzorowanych urządzeń wodociągowych w 2024 roku. Przeprowadzono dodatkowo 2 kontrole ponadplanowe sanitarne sprawdzające wykonanie nakazów decyzji ze względu na prowadzone postępowania administracyjne dotyczące stanu sanitarno-technicznego i wydane zalecenia pokontrolne.

Wydano łącznie 12 decyzji administracyjnych, w tym:

- 5 decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi,
- 1 decyzję warunkowo dopuszczającą wodę do spożycia przez ludzi,
- 6 decyzji o przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Jakość wody ze wszystkich nadzorowanych urządzeń o tej wielkości produkcji oceniono w skali roku pozytywnie.

2.2.3 Wodociągi o produkcji wody 1001-10000 m³/dobę

W 2024 roku w tej grupie znajdowało się 1 urządzenie w ewidencji – przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną urządzenia wodociągowego. Nie wydawano w tej grupie decyzji administracyjnych na jakość wody i stan techniczny urządzenia wodociągowego.

W rocznej ocenie jakość wody z nadzorowanego wodociągu o tej wielkości produkcji była właściwa – woda była przydatna do spożycia przez ludzi.

W 2024 r. nie nadzorowano wodociągów produkujących wodę w ilości powyżej 10000 m³/dobę. Urządzenia takie nie funkcjonują w powiecie opatowskim.

Coraz większą rolę w monitorowaniu jakości wody w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia w wodę odgrywają badania kontroli wewnętrznej prowadzone przez dostawców wody. Zarządcy realizują opracowane i zatwierdzone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie harmonogramy kontroli wewnętrznej z częstotliwością i w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294). Zarządcy wodociągów nie przedkładali Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Opatowie do zatwierdzenia, zgodnie z § 2 i § 12 tego rozporządzenia oceny ryzyka dla systemu zaopatrzenia w wodę i ujęcia wody, dzięki której mogliby się ubiegać o zmianę zakresu obowiązujących badań i ich częstotliwości.

2.2.4 Inne podmioty zaopatrujące w wodę

Do tej grupy kwalifikowane są według zapisów obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia (Dz. U. 2017 r. poz. 2294) „wody pochodzące z indywidualnych ujęć wody zaopatrujących mniej niż 50 osób lub dostarczających mniej niż średnio 10 m³ wody na dobę, jeżeli woda jest dostarczana w ramach działalności gospodarczej lub do budynków użyteczności publicznej, do budynków zamieszkania zbiorowego lub do podmiotów działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę.” W ewidencji PPIS w Opatowie w roku 2024 nie było urządzeń spełniających te kryteria.

2.2.5 Ujęcia powierzchniowe

W powiecie opatowskim nie funkcjonują urządzenia wodociągowe oparte na ujęciach powierzchniowych.

2.2.6 Przyznane odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2024 r. nie przyznawano zgody na odstępstwo dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), nie spełniającej wymagań określonych w załączniku nr 1 cz. B ww. rozporządzenia. W tym zakresie parametrów nie odnotowano przekroczeń wartości dopuszczalnych w nadzorowanych urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

2.3 *Badania ciepłej wody w szpitalach i w budynkach zamieszkania zbiorowego na obecność pałeczek Legionella sp.*

2.3.1 Badania ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Badania zaplanowano i przeprowadzono zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) dwukrotnie w ciągu roku tj. w lutym i wrześniu 2024 r. w jednym z podmiotów leczniczych na terenie powiatu opatowskiego. W jednej z pobranych próbek wody stwierdzono ponadnormatywną obecność pałeczek Legionella sp. PPIS w Opatowie stwierdził bardzo wysokie skażenie ciepłej wody użytkowej na jednym z oddziałów szpitala. Wydana decyzja nakazywała podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii Legionella sp. Natychmiastowo podjęte działania doprowadziły do poprawy jakości wody ciepłej użytkowej w obiekcie, co potwierdzone zostało sprawozdaniem z badań, w których nie wykryto obecności bakterii Legionella sp.

Ponadto pobrano 4 próbki wody w obiektach typu: zakład opiekuńczo – leczniczy oraz hospicjum. Prowadzono 1 postępowanie administracyjne w związku ze stwierdzoną ponadnormatywną obecnością pałeczek Legionella sp. w ilości wymagającej podjęcia czynności naprawczych w dwóch pobranych próbkach. Wydana decyzja nakazywała podjąć działania zmierzające do redukcji liczby bakterii Legionella sp. Prowadzone postępowanie administracyjne zakończono uzyskując poprawę jakości wody ciepłej użytkowej w obiekcie.

2.3.2 Badania ciepłej wody użytkowej w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej/noclegowych

W 2024 r. skontrolowano jakość wody ciepłej użytkowej w 4 tego rodzaju obiektach tj. w 1 domu pomocy społecznej, 1 placówce opiekuńczo – wychowawczej, 1 obiekcie sportowym oraz w 1 internacie. Pobrano w tych obiektach 4 próbki wody ciepłej użytkowej. Nie stwierdzono przekroczeń obecności pałeczek Legionella sp. w pobranych próbkach wody, nie prowadzono postępowań administracyjnych. Wszystkie próbki wody odpowiadały wymogom sanitarnym określonym w cytowanym rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

2.4 Podsumowanie

W 2024 r. nie zmieniła się infrastruktura urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę w powiecie opatowskim. Nie prowadzone były inne inwestycje związane z modernizacją ujęć w strefie

ochronnej czy urządzeń w strefach zaopatrzenia. Ujęcia poddawane były jedynie koniecznym konserwacjom i remontom. Awarie sieci wodociągowych usuwane są szybko i coraz sprawniej, tak by odbiorcy w jak najmniejszym stopniu odczuwali trudności związane z czasowym brakiem wody w sieci. Na terenie powiatu nie uruchomiono w 2024 r. żadnego nowego ujęcia wody.

Dobra współpraca z administratorami urządzeń i zaangażowanie obu stron pozwoliły zrealizować zadania zarówno zaplanowane, jak i te nieoczekiwane, np. w sytuacji zanieczyszczenia wody, na tyle skutecznie, by nie narażać mieszkańców powiatu na zwiększone ryzyko zdrowotne lub jak najskuteczniej je minimalizować.

Na podkreślenie zasługuje fakt udziału bardzo licznego grona właścicieli/zarządców wodociągów, burmistrzów, wójtów oraz przedstawicieli komórek organizacyjnych z poszczególnych samorządów powiatu opatowskiego zajmujących się zarządzaniem kryzysowym w szkoleniu zorganizowanym przez PPIS w Opatowie w dniu 4 grudnia 2024 r. dotyczącym bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

3 ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Przedmiotem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego były zadania o charakterze profilaktycznym na różnych etapach procesu inwestycyjnego, zmierzających do szeroko pojętej ochrony zdrowia ludzi. Zadania te polegają na przestrzeganiu wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego lokalizacji inwestycji oraz jej realizacji do zakończenia i odbioru.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 2) 1a) uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- 3) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących: a) budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych,
- 4) b) nowych materiałów i procesów technologicznych przed ich zastosowaniem w produkcji lub budownictwie;
- 5) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych oraz środków komunikacji lądowej;
- 6) inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym
- 7) wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

W przedmiotowym zakresie w roku 2024 r. wydano 46 opinii i wszystkim opiniom nadano charakter pozytywny.

W ramach prowadzonego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w 2024 roku wydano 9 opinii dotyczących potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

W roku 2024 wydano ogółem 8 opinii o uzgodnienie dokumentacji projektowej. Uzgodniono pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych bez zastrzeżeń 8 projektów polegających między innymi na przebudowie i zmianie sposobu użytkowania części istniejącego budynku garażowego na salon kosmetyczno-fryzjerski, budowie oraz przebudowie sieci wodociągowej, budowie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej. Dokumentacja projektowa została uzgodniona pozytywnie.

W 2024 roku przy współudziale w odbiorze przedstawiciela Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie przekazano do użytkowania 29 obiektów budowlanych, z tego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane przekazano 27 obiektów, dla których proces inwestycyjny zakończono wydaniem opinii sanitarnej o braku sprzeciwu na użytkowanie. Łącznie w roku 2024 wyrażono 29 opinie dotyczące możliwości użytkowania obiektów i wszystkie opinie miały charakter pozytywny.

W 2024 roku w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano 1 stanowisko, które dotyczyło określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

W 2024 roku zajęto również 183 inne stanowiska na pozostałych etapach procesu inwestycyjnego tj.: uzgadnianie warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego, koncepcje projektowe, wnioski i zagadnienia, które należy uwzględnić na etapie opracowywania dokumentacji planistycznych, uzupełnienia dokumentacji, uzyskania innych decyzji, odpowiedzi na zawiadomienia o zakończeniu budowy domów jednorodzinnych i obiektów, dla których nie została przeprowadzona kontrola zgodności wykonania obiektu budowlanego z zatwierdzonym projektem budowlanym itp.

Ponadto w 2024 roku wydano 50 decyzji dotyczących wymierzenia opłaty za wykonywanie czynności w ramach nadzoru zapobiegawczego.

W roku 2024 przeprowadzono ogółem 29 kontrole. Na ogólną liczbę składają się:

- kontrole przeprowadzane w związku ze zgłoszeniem obiektu do użytkowania - 27 kontroli,
- kontrole w aspekcie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w obiektach modernizowanych lub adaptowanych, realizowanych na zgłoszenie lub na wniosek Inwestora itp. - 2 kontrole.

Tabela 5. Formy opinii sanitarnych wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru w 2024 r.

L.p.	Forma opinii sanitarnej	Liczba wydanych opinii
1.	Forma – opinia sanitarna	46
2.	Forma – decyzja rachunkowa	50
3.	Forma – decyzja merytoryczna	1
4.	Forma – postanowienie	20
	Razem: 1 – 4	117

Należy wskazać, że działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego dotyczyła kontroli pod kątem zapewnienia właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach takich, jak: obiekty żywienia-żywnościowe, obiekty użyteczności publicznej, obiekty ochrony zdrowia, obiekty oświaty, zakłady pracy, obiekty typu komunalnego. Oceniając stan sanitarny obiektów na różnych etapach ich realizacji, należy zauważyć, że ich standardy stale wzrastają. Inwestorzy pozyskują fundusze unijne, wzrasta także ich świadomość w zakresie dostosowania obiektów do obowiązujących wymogów.

Tabela 6. Dane liczbowe dotyczące działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru w 2024 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba wydanych opinii
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko		
1.	Uzgodnienia dotyczące odstępiania od przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	0
2.	Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	1
3.	Opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	0
4.	Opinie o projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	0
5.	Opinie dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	0
Ocena oddziaływania na środowisko		
6.	Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko	9
7.	Wydawanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	1
8.	Wydawanie opinii w sprawie uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2
9.	Wydawanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko	0
Opinie dotyczące innych spraw		
10.	Uzgadnianie dokumentacji projektowej, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	8
11.	Zastosowanie rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych	0
12.	Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane	27
13.	Sprzeciw na użytkowanie obiektu budowlanego	0
14.	Inne sprawy	183
	Razem: 1 – 14	231
<u>Kontrole – wizje lokalne</u>		
15.	Wizje lokalne	0
16.	Odbiory obiektów	29
	Razem: 15 - 16	29

4 STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

Sekcja Nadzoru Higieny Środowiska w powiecie opatowskim na 260 obiektów użyteczności publicznej znajdujących się w ewidencji skontrolowała 82, co stanowi ok. 31,0 % wszystkich obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk. Powyższa liczba kontroli nie obejmuje urządzeń wodnych oraz podmiotów leczniczych.

W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się liczba zewidencjonowanych obiektów użyteczności publicznej o 5 (2023 r. – 282, 2024 r. - 287).

Obiekty użyteczności publicznej stanowią bardzo zróżnicowaną grupę pod względem ich przeznaczenia, jak i wymagań sanitarnych.

4.1 Stan sanitarny wybranych obiektów i urzędzeń

4.1.1 Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Podczas przeprowadzanych kontroli, nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego. Skontrolowano 2 ustępy publiczne przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Zwracano szczególną uwagę na stan sanitarno-higieniczny kabin ustępowych, dostępność do wody ciepłej oraz do środków higienicznych; obydwie kontrolowane ustępy publiczne są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4.1.2 Obiekty Pomocy Społecznej

Do tej grupy obiektów zaliczono: 5 domów pomocy społecznej, 21 obiektów z grupy Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, 3 środowiskowe domy samopomocy, 3 warsztaty terapii zajęciowej (placówki pobytu dziennego, przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie prowadzone przez stowarzyszenia) oraz 15 Dziennych Domów Seniora oraz 4 placówki zapewniające całodobową opiekę (schroniska dla bezdomnych). W tego typu obiektach przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych, w 1 przypadku zakwestionowano stan techniczny obiektu. Nieprawidłowości zostały usunięte.

4.1.3 Obiekty hotelarskie

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opatowie jest 8 obiektów hotelarskich świadczących usługi noclegowe.

Do tej grupy obiektów należą: 2 hotele, 2 pensjonaty oraz 4 inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie - skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzając 4 kontrole sanitarne, nie wydawano decyzji administracyjnych.

Obiekty służące jako baza noclegowa na terenie powiatu podlegają wzmożonym kontrolom sanitarnym przede wszystkim w trakcie trwania sezonu turystycznego. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – technicznego. We wszystkich obiektach noclegowych zwracano również uwagę na prowadzoną gospodarkę odpadami w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń (ASF). W 2023 i 2024 r. stan sanitarno-techniczny tego typu obiektów nie był kwestionowany.

4.1.4 Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej – w ewidencji 63, skontrolowano 26 obiektów z tej grupy.

Zakłady fryzjerskie - w ewidencji 38, skontrolowanych - 14, przeprowadzonych kontroli - 14. Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych zakładów fryzjerskich w 2024 r. nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego.

Zakłady kosmetyczne - w ewidencji 24, skontrolowanych - 12, przeprowadzonych kontroli – 12, nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego obiektów.

Zakłady odnowy biologicznej - w 2024 roku przybył 1 zakład odnowy biologicznej – klub fitness. Nie kontrolowany w 2024 roku – zaplanowany do kontroli na rok 2025.

Zakłady tatuażu – w ewidencji znajduje się 1 zakład tatuażu – skontrolowany w 2024 roku. Podczas kontroli sanitarnej nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu w ewidencji - 5, w roku 2024 przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego obiektów.

4.1.5 Obiekty komunikacji publicznej

Dworce autobusowe – kontrolą zostały objęte stanowiska autobusowe, gospodarka odpadami, otoczenie obiektu, sanitariaty dla podróżnych i personelu, pomieszczenie socjalne i pomieszczenie porządkowe.

W ewidencji znajdują się 3 dworce autobusowe, skontrolowano 2 obiekty przeprowadzając 2 kontrole sanitarne.

W roku 2024 nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego w pomieszczeniach dworca, w 2023 roku wydano 1 decyzję administracyjną na stan sanitarno – higieniczny dworca.

W roku 2024 nadzorem objęto również znajdujące się poza ewidencją środki transportu. Skontrolowano 1 taksówkę osobową oraz 2 samochody do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Podczas kontroli nie kwestionowano stanu higieniczno-sanitarnego.

4.1.6 Cmentarze i domy przedpogrzebowe

Cmentarze - w ewidencji 28, nie planowane do kontroli w 2024 roku.

Domy przedpogrzebowe - w ewidencji 4, przeprowadzono 1 kontrolę, nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego obiektu.

4.1.7 Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji 64 obiekty, skontrolowano 7 obiektów, przeprowadzając 5 kontroli sanitarnych, w 1 przypadku zakwestionowano stan techniczny obiektu. Nieprawidłowości zostały usunięte.

Jest to bardzo zróżnicowana grupa obiektów, do tej grupy zaliczono m.in. apteki, punkty apteczne, parkingi, stacje paliw, obiekty kultury, obiekty sportowe, urzędy gmin.

W trakcie kontroli zwracano szczególną uwagę na stan sanitarno-techniczny pomieszczeń gospodarkę odpadami, a w stacjach paliw zwracano również uwagę na spełnienie przez podmiot kontrolowany obowiązku:

- 1) posiadania koncesji, w zakresie dotyczącym paliw ciekłych,
- 2) wpisu do rejestru,
- 3) zgłoszenia do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że przedsiębiorcy posiadają koncesje na obrót paliwami ciekłymi, okazywali także wnioski złożone do URE celem aktualizacji danych koncesji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.1.8 Kąpieliska, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli i baseny kąpielowe

W ewidencji PPIS w Opatowie są 2 kryte pływalnie; nie kontrolowane w 2024 roku.

W 2024 roku przybyła 1 pływalnia odkryta - Basen Kania w Opatowie – skontrolowany w 2024 roku. Podczas kontroli sanitarnej nie kwestionowano stanu sanitarno-technicznego obiektu.

Przed sezonem kąpieliskowym w 2024 r. nie zgłoszono do PPIS w Opatowie żadnego kąpieliska.

W 2024 r. nie zgłoszono i nie zorganizowano miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli w żadnej gminie powiatu opatowskiego.

W tej grupie obiektów nie wydawano decyzji administracyjnych dot. stanu sanitarno-technicznego obiektu.

W 2024 roku wydano 2 decyzje administracyjne na pływalnie kryte w związku ze zatwierdzeniem złej jakości wody na pływalniach (dot. stwierdzenia ponadnormatywnej liczby bakterii Legionella) w jednym przypadku na podstawie badań wykonanych w ramach pełnionego nadzoru wewnętrznego, natomiast w drugim obiekcie na podstawie badań wykonanych w ramach pełnionego nadzoru sanitarnego PPIS w Opatowie.

Zarządcy pływalni podjęli niezwłocznie działania naprawcze, po których zostały wydane oceny jakości wody stwierdzające poprawę jakości wody z natrysków w obydwu pływalniach.

Zaplanowano i pobrano do badania w ramach nadzoru sanitarnego 22 próbki wody z obu pływalni krytych. Łącznie pobrano 40 próbek z obu pływalni krytych i 1 pływalni odkrytej (próbki ponadplanowe wynikające z utworzenia nowego obiektu – Basen Kania w Opatowie oraz w związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi dot. jakości wody na pływalni).

Jakość wody w pływalniach - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opatowie wydał w roku 2024 roczne oceny jakości wody na obu nadzorowanych pływalniach na podstawie przedłożonych przez zarządców wyników badań kontroli wewnętrznej oraz wyników badań kontroli urzędowej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie, stwierdzając przydatność wody do kąpieli w obydwu pływalniach.

Basen odkryty Kania w Opatowie zaczął funkcjonować w roku 2024, w związku z czym nie wydawano w roku 2024 rocznej zbiorczej oceny jakości wody na tę pływalnię (ocena zostanie wydana w roku 2025).

4.1.9 Obiekty małej infrastruktury

Ponadto w 2024 r. kontrolowano również ogólnodostępne powiatowe, gminne i należące do spółdzielni mieszkaniowych obiekty małej infrastruktury. Skontrolowano 26 placów zabaw przeprowadzając 6 kontroli sanitarnych, w 1 przypadku zakwestionowano stan techniczny obiektu. Nieprawidłowości zostały usunięte.

Administratorzy placów zabaw i piaskownic w większości dbali o ich stan sanitarny, wymieniali piasek w piaskownicach, jak również dokonywali przeglądu technicznego urządzeń.

4.2 Podsumowanie

Analizując wyniki kontroli przeprowadzonych w 2024 r. w zakresie higieny środowiska należy stwierdzić, że w opisanych wyżej obiektach użyteczności publicznej nie stwierdzono rażących uchybień stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Poszczególne samorządy z powiatu opatowskiego kontynuowały wiele projektów związanych z budową, remontami współfinansowanych przez Unię Europejską, które wpłynęły na stan sanitarno-techniczny obiektów.

Wykazywano duży postęp w trosce o poprawę infrastruktury znajdującej się na terenie powiatu opatowskiego, celem zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców. Modernizowano również budynki użyteczności publicznej. Inwestycją o dużym znaczeniu dla mieszkańców było oddanie do użytku w 2024 roku pływalni odkrytej – basenu Kania w Opatowie, który funkcjonował w sezonie letnim od czerwca do sierpnia. Obiekt ten w znaczny sposób przyczynił się do uatrakcyjnienia oferty turystycznej regionu w sezonie letnim, a także pozytywnie wpłynął na rozpowszechnienie sportów wodnych wśród mieszkańców. Tym samym powiat opatowski zyskał pierwszą pływalnię odkrytą oraz teren rekreacyjny sprzyjający wypoczynkowi mieszkańców.

Wyżej wymienione działania w widoczny sposób wpływają na poprawę warunków życia mieszkańców.

W dalszym ciągu niepokoi zbyt mała ilość ustępów publicznych oraz parkingów.

5 STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OCHRONY ZDROWIA

Na koniec 2024 r. na terenie powiatu opatowskiego funkcjonowało 71 obiektów nadzorowanych przez SNP (stan na 31.12.2024 r.): 1 szpital z przychodnią specjalistyczną, hospicjum i zakładem opiekuńczo-leczniczym, 1 pogotowie ratunkowe, 4 publiczne placówki opieki zdrowotnej, 12 niepublicznych placówek opieki zdrowotnej, 2 laboratoria diagnostyczne, 34 gabinety lekarskie, w tym 16 gabinetów stomatologicznych, 8 gabinetów rehabilitacji leczniczej, 4 pracownice protetyki dentystycznej, 3 gabinety pielęgniarstwa, 1 podmiot leczniczy udzielający świadczeń przez pielęgniarstwo opiekę długoterminową domową, 1 NZOZ - Punkt Poboru Materiału do badań.

W porównaniu do roku ubiegłego ubyły 4 obiekty: 2 gabinety stomatologiczne i 2 gabinety lekarskie. Przybyły 2 gabinety rehabilitacji i 1 gabinet stomatologiczny.

W 2024 r. łącznie w nadzorowanych obiektach przeprowadzono 54 kontrole sanitarne, w tym 49 kontroli planowych i 5 ponadplanowych. W trakcie przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na stan techniczny i sanitarny pomieszczeń obiektów, prawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania, dezynfekcję, sterylizację, zgłaszalność chorób zakaźnych oraz wykonawstwo szczepień ochronnych zgodnie z PSO.

W związku z powyższym:

- nałożono łącznie 1 mandat karny na kwotę 500 zł. za zły stan bieżący w ośrodku zdrowia.
- wydano łącznie 2 decyzje (1 płatniczą i 1 administracyjną) za zły stan techniczny w ośrodku zdrowia.

5.1 Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

5.1.1 Szpital w Opatowie

W strukturach Szpitala św. Leona Sp. z o. o. w Opatowie funkcjonują: poradnie specjalistyczne, zakład opieki leczniczej oraz hospicjum. W 2024 r. w ww. jednostce zaplanowano 2 kontrole kompleksowe: 1 w oddziałach szpitalnych (wykonano - bez usterek) oraz w poradni specjalistycznej (nie wykonano z uwagi na trwającą kontrolę NIK). Ponadto na polecenie ŚPWIS wykonano dodatkowo kontrolę tematyczną w Oddziale Neonatologicznym (bez usterek). Stan sanitarno-techniczny obecnego obiektu oceniono jako dobry.

W szpitalu zasady **postępowania z bielizną szpitalną** określa opracowana i aktualizowana w miarę potrzeb procedura, uwzględniająca segregację bielizny, transport i magazynowanie. Szpital posiada wydzielony główny magazyn bielizny czystej i brudnej. Bielizna szpitalna prana w pralni zewnętrznej z barierą higieniczną.

Postępowanie z odpadami wytworzonymi w szpitalu w wyniku udzielanych świadczeń zdrowotnych odbywa się zgodnie z opracowaną procedurą dotyczącą postępowania z odpadami, uwzględniającą wymogi zawarte w przepisach prawa oraz specyfikę obiektu.

Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania z podziałem na odpady komunalne i odpady medyczne niebezpieczne. Są one prawidłowo identyfikowane i oznakowane.

Odpady medyczne transportowane są z miejsc wytwarzania z zastosowaniem środków ochrony osobistej do odpowiednio przystosowanego magazynu odpadów medycznych. Szpital posiada podpisaną umowę z wyspecjalizowaną firmą na odbiór i utylizację tych odpadów.

Dezynfekcja i sterylizacja - procesy dezynfekcji sprzętu, narzędzi i powierzchni były prowadzone w oddziałach szpitalnych prawidłowo. Mycie oraz dezynfekcja odbywają się według opracowanych procedur i instrukcji. W szpitalu funkcjonują 4 autoklawy, sterylizacja odbywa się dla całego szpitala w pomieszczeniach Bloku Operacyjnego.

Zaopatrzenie szpitala w wodę - Szpital w Opatowie korzysta z wody pochodzącej z gminnego wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę z ujęciem w Leszczkowie. Na koniec 2024 r. szpital zaopatrywany był w wodę o dobrej jakości, spełniającą wymogi sanitarne zgodne z aktualnymi wymogami. Woda wykazuje wysoką twardość ogólną. Rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla szpitala jest zbiornik dwukomorowy o pojemności $2 \times 313 \text{ m}^3$, co stanowi 12 godzinny zapas wody na jego potrzeby. Zarządca wykonał w ciągu roku badania jakości wody z sieci wewnętrznej budynku szpitala (w ramach kontroli wewnętrznej). Badania laboratoryjne pobranych próbek wody potwierdziły jej przydatność do spożycia przez ludzi.

W 2024 r. jakość ciepłej wody użytkowej w sieci instalacji budynku w ramach nadzoru sanitarnego pełnionego przez PPIS w Opatowie została skontrolowana dwukrotnie w ciągu roku. Łącznie pobrano 11 próbek wody, z czego 8 próbek w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego oraz 3 próbki pobrano kontrolnie, po przeprowadzonych działaniach naprawczych.

W 3 pobranych próbkach stwierdzono ponadnormatywną obecności pałeczek *Legionella* sp. w następujących punktach pobrania: Oddział Chirurgii, Hospicjum i Zakład Opiekuńczo-Lecznicy. Po działaniach naprawczych ponowna przydatność ciepłej wody użytkowej została stwierdzona przez PPIS w Opatowie odpowiednimi decyzjami i ocenami jakości wody. Pobrane próbki kontrolne ciepłej wody użytkowej nie potwierdziły obecności pałeczek *Legionella* sp. w instalacji sieci budynku szpitala. Zarządcy budynku zalecono kontynuowanie systematycznych przeglądów systemu wodnego w pomieszczeniach szpitalnych, prowadzenie okresowego przegrzewania wody w sieci zgodnie z dotychczasową praktyką, tak by nie doszło do skolonizowania sieci wodnej przez pałeczki *Legionella*.

Zakażenia szpitalne - w Szpitalu św. Leona w Opatowie w roku 2024 odnotowano 361 kart rejestracji drobnoustrojów alarmowych, w tym 40 kart zakażeń szpitalnych.

W II kwartale 2024 r. pobrano badania epidemiologiczne w oddziale ginekologii i położnictwa, neonatologii, oddziale wewnętrznym, bloku operacyjnym, a w IV kwartale 2024 r. w oddziale chirurgicznym. Wszystkie wyniki były ujemne.

Podjęte przez Zespół Kontroli Zakażeń Zakładowych działania w zakresie zapobiegania zakażeniom szpitalnym w 2024 r.:

- prowadzenie czynnego systemu rejestracji i monitorowania zakażeń szpitalnych,
- edukacja personelu w zakresie zakażeń zakładowych,
- aktualizacja instrukcji i procedur z zakresu kluczowych obszarów zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego,
- wzmocnienie reżimu sanitarnego w okresach zwiększonej zachorowalności na choroby przenoszone drogą kropelkową,
- monitoring zakładanych dostępów naczyniowych, cewników moczowych, miejsca operowanego, monitoring pacjentów gorączkujących, z biegunkami, z odleżynami,
- bieżąca współpraca z laboratorium mikrobiologicznym, apteką szpitalną, oddziałami szpitalnymi,

- prowadzenie kontroli mikrobiologicznej środowiska szpitalnego,
- prowadzenie nadzoru nad prawidłowością realizacji procedur z zakresu kontroli zakażeń.

5.1.2 Podmioty lecznicze realizujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Na terenie powiatu opatowskiego funkcjonuje 28 podmiotów leczniczych realizujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, z czego:

- ośrodki zdrowia i poradnie (17 tj. 4 spzoz, 12 nzo, 1 pogotowie ratunkowe)
- medyczne laboratoria diagnostyczne (2)
- zakłady rehabilitacji leczniczej (7)
- pielęgniarska opieka długoterminowa domowa (1)
- punkt pobrań materiału (1)

W podmiotach tych przeprowadzono 29 kontroli sanitarnych.

Zły stan sanitarno-higieniczny stwierdzono w 1 nzo-ie (w gabinecie lekarskim, zabiegowym ogólnym i szczepień). W związku z tym nałożono na kierownika podmiotu leczniczego mandat karny w wysokości 500 zł. Nieprawidłowości dotyczyły m.in.: niewłaściwego postępowania ze sprzętem medycznym wielorazowego użycia i z odpadami medycznymi w miejscu wytwarzania, przeterminowanych środków do dezynfekcji, przeterminowanego sprzętu medycznego.

Zły stan techniczny stwierdzono w 1 nzo-ie, wydano 1 decyzję administracyjną i 1 płaćniczą. Nieprawidłowości dot. m.in. złego stanu technicznego schodów zewnętrznych prowadzących do budynku zostały usunięte w roku sprawozdawczym.

Na koniec 2024 r. wszystkie podmioty lecznicze funkcjonujące na terenie powiatu opatowskiego zaopatrywane były w **wodę wodociągową** o dobrej jakości, zgodnej z obowiązującymi wymogami sanitarnymi, pochodzącą z wodociągów sieciowych.

Jakość wody z tych wodociągów jest pod stałym nadzorem PPIS w Opatowie, a zarządcy wodociągów wykonują również badania w ramach kontroli wewnętrznej. W 2024 r. trzykrotnie stwierdzono krótkotrwałe zanieczyszczenie mikrobiologiczne wody. Każdorazowo zarządcy wodociągów niezwłocznie podejmowali działania naprawcze, co skutkowało poprawą jakości mikrobiologicznej wody.

W placówkach ochrony zdrowia lecznictwa otwartego gromadzenie i unieszkodliwianie **odpadów medycznych** odbywa się zgodnie z przepisami prawa. We wszystkich placówkach opracowane są procedury dotyczące postępowania z odpadami medycznymi. Odpady segregowane są z podziałem na odpady komunalne i medyczne niebezpieczne. Wszystkie podmioty posiadają podpisane umowy z wyspecjalizowanymi firmami na odbiór i utylizację odpadów.

Usługi pralnicze z zakładów lecznictwa otwartego zostały zlecone firmom zewnętrznym (szpitalom w Sandomierzu i w Lipsku oraz w pralni w Kielcach) lub prane we własnych pralniach. Dodatkowo w każdym obiekcie znajduje się na stanie bielizna jednorazowego użytku.

Dezynfekcja w placówkach opieki zdrowotnej przeprowadzana jest zgodnie z obowiązującymi procedurami. Preparaty dezynfekcyjne dobierane są właściwie (szerokie spektrum działania, właściwy czas, zastosowanie). Większość ośrodków zdrowia (11 na 17) korzysta wyłącznie ze sprzętu jednorazowego użytku. W pozostałych placówkach **procesy sterylizacji** narzędzi i sprzętu medycznego przeprowadzano w 5 autoklawach. Procesy sterylizacji są monitorowane i udokumentowane, placówki prowadzą kontrolę biologiczną oraz kontrolę chemiczną skuteczności sterylizacji.

Nadzór nad szczepieniami - szczepienia dzieci i młodzieży na terenie powiatu opatowskiego wykonywane są w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych, w podmiotach leczniczych nadzorowanych przez PPIS w Opatowie. Szczepienia wykonują pielęgniarki i położne, które ukończyły kurs immunoprofilaktyki.

Łącznie w roku sprawozdawczym, w zakresie szczepień ochronnych przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych w 15 nadzorowanych podmiotach. Kontrole dotyczyły realizacji Programu Szczepień Ochronnych, prowadzenia dokumentacji medycznej w tym zakresie oraz warunków przechowywania preparatów szczepionkowych służących do realizacji szczepień ochronnych. Nieprawidłowości dot. stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego pomieszczeń, w których były wykonywane szczepienia nie stwierdzono. Punkty szczepień spełniają wymogi gabinetu zabiegowego i zapewniają prawidłowe warunki chłodnicze do przechowywania preparatów szczepionkowych.

5.2 Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową

Na terenie powiatu opatowskiego w tej grupie funkcjonuje 42 obiekty, w tym:

- indywidualne specjalistyczne gabinety lekarskie (18),
- gabinety stomatologiczne (16),
- praktyki pielęgniarek i położnych (3),
- pracownie protetyki dentystycznej (4)
- gabinet rehabilitacji leczniczej (1).

Łącznie przeprowadzono w ww. obiektach 23 kontrole kompleksowe (3 w specjalistycznych gabinetach lekarskich, 16 w gabinetach stomatologicznych, 3 w gabinetach pielęgniarskich, 1 w gabinecie rehabilitacji). Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W gabinetach stomatologicznych funkcjonujących na terenie powiatu opatowskiego w 2024 r. procesy sterylizacji narzędzi i sprzętu medycznego powadzone były w 15 autoklawach. Pozostałe obiekty z tej grupy korzystają wyłącznie ze sprzętu jednorazowego użytku. Podobnie jak w podmiotach leczniczych, postępowanie z odpadami medycznymi i bielizną oraz procesy dezynfekcji i sterylizacji odbywają się zgodnie z procedurami obowiązującymi w danej placówce i wymogami zawartymi w przepisach prawa.

5.3 Podsumowanie

Analizując wyniki kontroli w trakcie roku sprawozdawczego należy stwierdzić, że w powiecie opatowskim działalność lecznicza wykonywana jest przez podmioty lecznicze i praktykę zawodową w pomieszczeniach o dobrym standardzie sanitarno-technicznym. Nieprawidłowości sanitarno - higieniczne i techniczne stwierdzono w 2 podmiotach leczniczych realizujących stacjonarne świadczenia zdrowotne. Do rejestru obiektów świadczących usługi lecznicze wpisano w 2024 r. 2 gabinety rehabilitacji leczniczej oraz 1 gabinet stomatologiczny, a wykreślono 4 obiekty: 2 indywidualne specjalistyczne gabinety lekarskie oraz 2 gabinety stomatologiczne.

W 2025 roku pracownicy Sekcji Nadzoru Przeciwepidemicznego kontynuować będą działania w zakresie nadzoru nad podległymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w celu zapewnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych w zakresie prowadzonej działalności.

6 NADZÓR ŚRODOWISKA PRACY

W 2024 r. w ewidencji Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy było 258 zakładów pracy, które ogółem zatrudniały 4 078 osób, w porównaniu do 2023 r. przybyło w ewidencji 2 zakłady. Zauważono, że przy większej liczbie zakładów zatrudnienie na przestrzeni 2024 r. zmalało o 78 osób. W poprzednim roku w 256 zakładach zatrudnionych było 4 156 osób. Liczba zakładów i liczba osób zatrudnionych w zakładach jest zmienna, ponieważ nie wszystkie zakłady są poddawane kontroli w każdym roku sprawozdawczym, a zatrudnienie w tych zakładach zmienia się w związku z ich funkcjonowaniem, wprowadzaniem nowych urządzeń oraz zmian w profilu działalności. W planie pracy na 2024 r. do kontroli zaplanowano 90 zakładów pracy, w których łącznie przeprowadzono 96 kontroli. Z uwagi na likwidację lub zawieszenie działalności nie skontrolowano 4 zakładów, które zaplanowane były w planie pracy na 2024 r.

Bieżącym nadzorem w 2024 r. objęto 90 zakładów pracy (tj. 34,9% zakładów skontrolowanych do ilości zakładów znajdujących się w ewidencji), zatrudniały one ogółem w 2024 r. – 1 440 osób (% osób objętych nadzorem sanitarnym do ilości wszystkich pracowników znajdujących się w ewidencji w roku 2024 wyniósł 34,9%).

Z ewidencji prowadzonej przez sekcję wynika, że na terenie powiatu opatowskiego funkcjonuje najwięcej zakładów małych. Zatrudnienie przedstawiało się w 2024 r. następująco:

- do 9 osób w ewidencji było 185 zakładów, co stanowiło 71,7 % wszystkich zakładów,
- zaewidencjonowano 56 zakładów, które zatrudniały od 10 do 49 pracowników, jest to 21,7% zakładów będących w ewidencji,
- zakładów zatrudniających od 50 do 249 osób w ewidencji jest 15 i stanowią 5,8% całej ewidencji,
- zakłady zatrudniające od 250 i więcej osób stanowią tylko 0,8% wszystkich zakładów uwzględnionych w ewidencji.

6.1 Prowadzenie nadzoru

W roku 2024 przeprowadzono 96 kontroli sanitarnych w 90 zakładach pracy. Przeprowadzone kontrole realizowane były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz przyjętym planem pracy na 2024 r.

Sekcja Nadzoru Środowiska Pracy realizuje zadania z zakresu nadzoru środowiska pracy i nadzoru nad chemikaliami, w związku z tym przeprowadzono kontrole:

w zakresie nadzoru nad chemikaliami:

- 15 kontroli sanitarnych tematycznych dot. produktów biobójczych,
- 5 kontroli dot. produktów kosmetycznych (w tym pobrano 3 próbki oraz oceniono 13 opakowań produktów kosmetycznych w zakresie oznakowania).

w zakresie nadzoru środowiska pracy:

- 76 kontroli dotyczących warunków pracy pracowników i stanu sanitarnego zakładu, w tym:
 - 1 kontrola dot. czynników rakotwórczych i mutagennych,
 - 9 kontroli sanitarnych tematycznych w zakresie czynników biologicznych,
 - 1 kontrola dot. narażenia na radon,
 - 6 kontroli sprawdzających,

Ponadto uczestniczono w 7 odbiorach nowopowstałych zakładów.

Wydano ogółem 12 decyzji merytorycznych i 10 decyzji płatniczych, w tym:

- 10 decyzji na stwierdzone usterki podczas kontroli,
- 1 decyzję przedłużającą z art. 155 KPA,
- 1 decyzję w sprawach chorób zawodowych z art. 104 KPA.

Wydano ogółem 10 decyzji płatniczych na stwierdzone usterki podczas kontroli.

W sprawach nadzoru bieżącego wydano 10 decyzji merytorycznych, które zawierały łącznie 25 nakazów, decyzje te dotyczyły m.in.:

- 15 nakazów dot. złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych w 5 zakładach (w PKD – 01, 23, 47, 84, 91),
- 3 nakazy dot. przeprowadzenia pomiarów na stanowiskach pracy (w 3 zakładach w PKD 46),
- 2 nakazy w zakresie oceny ryzyka zawodowego (w PKD – 47),
- 2 nakazy dotyczące wykazów i wyposażenia apteczki (w PKD – 47, 91),
- 3 nakazy dot. innej dokumentacji w zakresie czynników biologicznych (w PKD – 86).

Nie wydawano postanowień o nałożeniu grzywny i tytułów wykonawczych, a tym samym nie prowadzono postępowania egzekucyjnego. Wszystkie pozostałe zalecenia decyzji, zakłady pracy realizowały na bieżąco zgodnie z wyznaczonymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie terminami. Zalecenia wydawane w decyzjach realizowane są przez pracodawców na drodze administracyjnej w związku z czym w 2024 r. nie prowadzono w stosunku do zakładów pracy postępowania na drodze egzekucji. Część postępowań nie została jeszcze zrealizowana przez zakłady pracy z uwagi na to, że termin wykonania nakazów decyzji przypada na 2025 r.

Upomnień i mandatów karnych nie wydawano. Nie prowadzono żadnego postępowania egzekucyjnego na przestrzeni 2024 r.

Przekroczenia w 2024 r. - W 2024 r. w przekroczeniach pracowało w 3 zakładach łącznie 47 osób (w PKD 10 – 24 osoby, w PKD 29 – 13 osób i w PKD 33 – 10 osób). W 2024 r. poprawiono warunki pracy 6 osobom z PKD 23, które pracowały w ponadnormatywnym hałasie, zakupując nowe automatyczne urządzenia. Decyzji na obniżenie przekroczeń nie wydawano w związku z tym, że zakłady wdrożyły programy działań organizacyjno-technicznych zmierzające do ograniczenia narażenia na hałas.

Wszystkich zatrudnionych w zakładach pracy w 2024 r., których objęto kontrolą było 1 440 osób, 47 z nich pracowało w przekroczeniach, co stanowi 3,3 % osób narażonych na ponadnormatywną wartość hałasu.

Działania prowadzone przez sekcję mają na celu ochronę zdrowia pracowników nie tylko w przypadku występowania ponadnormatywnego hałasu, ale także innych czynników szkodliwych fizycznych, chemicznych i biologicznych, występujących w zakładach, a poprzez to wyeliminowanie chorób zawodowych i innych chorób związanych z wykonywaną pracą.

Choroby zawodowe - w 2024 r. wydano 1 decyzję z art. 104KPA w sprawach chorób zawodowych, postanowień w sprawach chorób zawodowych nie wydawano. Ponadto prowadzono 2 postępowania w sprawach chorób zawodowych dla innych stacji powiatowych.

Zadania i kontrole ponadplanowe - w 2024 r. zrealizowano 81 zadań ponadplanowych oraz 10 kontroli ponadplanowych.

6.2 Działania w zakresie promocji i współpracy

1. Kontynuowano w dalszym ciągu współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Kielcach i jednostkami orzecznymi II stopnia w zakresie chorób zawodowych, w ramach której przysyłano Karty oceny narażenia zawodowego na stanowiskach pracy dotyczących badanych pacjentów oraz decyzje w sprawie chorób zawodowych.
2. W zakresie współpracy z Państwową Inspekcją Pracy przekazywano decyzje o chorobach zawodowych. Współpracowano także w zakresie przedstawienia propozycji tematów na 2025 r. w ramach „Rządowego Programu Poprawy Bezpieczeństwa i Warunków Pracy”.
3. W 2024 roku w ramach współpracy z CIOP przekazano na podstawie posiadanej informacji z przeprowadzonych kontroli dane liczbowe z terenu powiatu za 2022-2023 r. w zakresie ekspozycji pracowników na wybrane czynniki chemiczne.
4. W 2024 r., jak corocznie od wielu lat pracownicy Sekcji Nadzoru Środowiska Pracy PSSE w Opatowie współpracują z Sekcją Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej. W ramach realizowanego programu ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu w związku ze światowym dniem palenia tytoniu podczas kontroli zebrano w 85 zakładach informacje dotyczące stosowania się do zakazu palenia tytoniu.
5. Podczas kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakładach pracy dokumentując wpisem w protokole kontroli informacje dotyczące tematyki podejmowanych działań w zakładach, biorąc pod uwagę występujące narażenie oraz rodzaj prowadzonej działalności. Zaplanowano 73 zakłady w zakresie higieny pracy – przeprowadzono działania edukacyjne w 69 zakładach.
6. Sekcja realizowała we współpracy z innymi instytucjami następujące kampanie:
 - Kampania PARC działania skierowano do **3 zakładów**, które zajmują się recyklingiem odpadów w ramach współpracy z SGGW.
 - Kampania „Bezpieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej” działania związane z dystrybucją materiałów edukacyjnych zostały skierowane do **10 zakładów pracy**, w ramach współpracy z CIOP.
 - Działania związane z grypą ptaków poprzez rozpropagowanie informacji i wytycznych do **3 ferm** kurzych, w ramach współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.
7. Sekcja Nadzoru Środowiska Pracy realizowała również zadania o charakterze informacyjnym i oświatowym z zakresu higieny i medycyny pracy oraz promocji zdrowia w środowisku pracy. Podczas kontroli sanitarnych w zakładach pracy, w ramach działań edukacyjno-informacyjnych w związku z zagrożeniami wynikającymi z narażenia na radon, pracownicy podczas prowadzonych kontroli przekazywali informację o obowiązku wykonywania pomiarów w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórcze radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia, określono tereny, gdzie przekroczone zostało średnioroczne stężenie radonu. W związku z tym:
 - pracownicy przekazywali materiały informacyjno-edukacyjne oraz informacje o obowiązku wykonywania pomiarów - poinformowano **26 zakładów**, które wpisano do prowadzonego rejestru,
 - podczas kontroli sporządzono **101 check list (higiena pracy 41 i inne działy 60)**, informowano o obowiązkach, zbierano pomiary bądź zlecenia,

- w okresie całego roku do PSSE w Opatowie od 01.01.2024 r. wpłynęło **128 informacji** o wykonaniu pomiarów radonu bądź o zleceniu ich do badania,
 - w związku z otrzymanymi pomiarami w 2024 r stwierdzono na podstawie wyników przekroczenia w **5 zakładach** – w 4 zakładach po 1 punkcie przekroczonym, natomiast w 1 zakładzie 5 punktów przekroczonych. Wszystkie zakłady zostały poinformowane o ponownym przeprowadzeniu pomiarów i wprowadzeniu działań optymalizacyjnych, 2 zakłady złożyły do PSSE w Opatowie potwierdzenie złożenia zamówienia na ponowne badania,
 - podczas prowadzonych kontroli informowano o możliwości pobrania materiałów edukacyjnych ze strony PSSE w Opatowie, jak również o zasadach przeprowadzania pomiarów i laboratoriach wykonujących pomiary.
8. Poprzez stronę internetową PSSE w Opatowie i Facebooka prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dla pracodawców i przedsiębiorców oraz ogółu społeczeństwa w zakresie realizowanych zadań przez sekcję.

6.3 Podsumowanie

Bieżący, systematyczny nadzór nad zakładami pracy oraz większa świadomość pracodawców powoduje, że warunki pracy z roku na rok ulegają poprawie. Liczba osób pracujących w narażeniu na ponadnormatywny hałas znajduje się praktycznie na tym samym poziomie, co świadczy o podejmowanych działaniach przez pracodawców na rzecz poprawy warunków pracy. Prowadzone działania przez sekcję w zakresie nadzoru nad warunkami pracy mają na celu ochronę zdrowia pracowników nie tylko w przypadku występowania hałasu, ale także innych czynników szkodliwych fizycznych, chemicznych jak i biologicznych, występujących w zakładach, działania te mają na celu wyeliminowanie chorób zawodowych oraz innych chorób związanych z wykonywaną pracą.

Natomiast poprzez realizację zadań nałożonych na sekcję w zakresie nadzoru nad chemikaliami związanymi z wprowadzaniem do obrotu i udostępnianiem produktów chemicznych, biobójczych i kosmetycznych oraz prowadzone działania edukacyjne w tym zakresie miały na celu zwiększenie świadomości osób odpowiedzialnych prowadzących tego typu działalność zawodową.

7 NADZÓR NAD PLACÓWKAMI NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWKAMI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

7.1 Higiena Dzieci i Młodzieży

Do zadań Sekcji Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej należy nadzór nad higieną nauczania, należytym stanem higieniczno-sanitarnym pomieszczeń w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach ponadpodstawowych, ośrodkach specjalnych, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, internatach oraz ośrodkach wypoczynku dzieci i młodzieży. Zadania te realizowane są poprzez nadzór nad przestrzeganiem przepisów i obowiązujących norm.

7.1.1 Nadzorowane placówki i działalność kontrolno-represyjna

W roku 2024 ewidencją objęto 65 stałe placówki nauczania i wychowania oraz 3 placówek letniego/zimowego wypoczynku. W ramach nadzoru skontrolowano wszystkie zewidencjonowane placówki nauczania i wychowania przeprowadzając 81 kontrole oraz 3 placówek letniego/zimowego wypoczynku przeprowadzając 3 kontrole.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opatowie w 2024 roku objął nadzorem następujące rodzaje placówek: żłobki i kluby dziecięce, przedszkola i punkty przedszkolne, szkoły podstawowe, zespoły szkół, szkoły ponadpodstawowe, szkoły policealne, internaty, placówki z pobytem całodobowym, placówki wychowania pozaszkolnego oraz placówki letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

W trakcie kontroli oceniano stan sanitarny placówek pod względem posiadanej infrastruktury (funkcjonalność budynków, stan techniczny), bieżącej czystości i porządku, warunków do utrzymania higieny osobistej oraz dokonywano oceny warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach (ergonomia stanowiska pracy ucznia, obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, dostępność do infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz higieny pracy umysłowej).

W 2024 roku do elektronicznej bazy wypoczynku dzieci i młodzieży powiatu opatowskiego zgłoszono 3 obiekty wypoczynku letniego. Przeprowadzono 8 kontrole sprawdzających wykonanie nakazów decyzji administracyjnych. Wydano 7 decyzji merytorycznych, 5 decyzji płatniczych.

Podczas przeprowadzanych kontroli szczególną uwagę zwracano na :

- warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania,
- warunki sanitarno-higieniczne wypoczynku dzieci i młodzieży,
- posiadanie przez placówki substancji chemicznych i ich mieszanin,
- higienę procesu nauczania – dostosowanie mebli do wzrostu uczniów oraz ocenę rozkładów zajęć lekcyjnych, obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- bieżącego zaopatrywania pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w środki higieny osobistej,
- stan sanitarno-techniczny budynków i otoczenia, placów zabaw, terenów rekreacyjnych, boisk sportowych,
- warunki sanitarno-higieniczne w żłobkach,

- posiadanie oraz ocenę warunków infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- możliwość pozostawiania przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych w placówce,
- prowadzenie dożywiania w szkołach,
- warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach,
- realizację Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

7.1.2 Ocena stanu sanitarno-technicznego w placówkach

Działania w obszarze higieny dzieci i młodzieży skupiały się na egzekwowaniu bezpiecznych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków opieki, wychowania, nauki oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, jak również w pierwszej kolejności na edukowaniu w tym zakresie nadzorowanych podmiotów.

W 2024 r. przeprowadzono 81 kontroli w placówkach oświatowo-wychowawczych. Przeprowadzane kontrole wskazują na poprawę w zakresie stanu technicznego tych obiektów. Organy prowadzące, wspierają swoje placówki w remontach i modernizacjach na różnych poziomach ich potrzeb. Znaczną poprawę stanu placówek oświatowych uzyskano przy pomocy środków z UE, przeznaczanych na przeprowadzanie prac związanych z termomodernizacją budynków: ocieplanie budynków, remont elewacji, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, wymianę grzejników c.o. W okresie przerwy wakacyjnej, w placówkach szkolnych na terenie całego powiatu opatowskiego przeprowadzano remonty bieżące i prace konserwatorskie. Niewłaściwe warunki higieniczno-sanitarne stwierdzono w 5 szkołach. Dotyczyły one najczęściej:

- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego wyposażenia w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych,
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń (sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży) oraz stanu technicznego wyposażenia (drzwi, podłóg, parkietów, mebli edukacyjnych pozostających na wyposażeniu sal dydaktycznych),
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego posadzki na schodach wejściowych do budynku szkoły,
- zapewnienia prawidłowej stolarki w pomieszczeniach placówek,
- montażu na grzejnikach centralnego ogrzewania osłon chroniących przed bezpośrednim kontaktem z elementami grzejnymi,
- zapewnienie ciągu komunikacyjnego w budynkach/szatni.

Wszystkie skontrolowane w 2024 r. placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej, zaopatrzone są w bieżącą zimną i ciepłą wodę o monitorowanej jakości oraz posiadają odprowadzenie ścieków do kanalizacji, szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości bądź własnych oczyszczalni ścieków. Dzieci i młodzież w placówkach oświatowo-wychowawczych korzysta z toalet zlokalizowanych wewnątrz budynków szkolnych. W skontrolowanych szkołach sprawdzano również warunki do utrzymania higieny osobistej oceniając dostępność do mydła w dozownikach, ręczników jednorazowych i papieru toaletowego. W tym zakresie wydawano zalecenia doraźne. Właściwą infrastrukturę i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez oddział zerowy posiadało 16 placówek. Odpowiedniej infrastruktury nie posiadało 4 placówki, najczęściej ze względu na brak możliwości

wydzielenia ciągów komunikacyjnych tak, by nie krzyżowały się z drogami komunikacyjnymi starszych uczniów, brak wydzielonego placu rekreacyjnego dla młodszych dzieci, zbyt małą powierzchnię sali – min. 2,5 m² na dziecko. Podczas przeprowadzanych kontroli nie stwierdzano łamania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W trakcie kontroli informowano o konieczności umieszczania oznaczeń słownych i graficznych informujących o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. Oceniono również dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach z uwzględnieniem dożywiania dofinansowanego. W znacznej części szkół żywienie prowadzone jest w formie cateringu oraz posiłków przygotowywanych na miejscu. Szkoły nadal realizują program „Szkłanka mleka dla wszystkich uczniów” oraz „Owoce i warzywa w szkole”.

W sezonie zimowym/letnim 2024 r. na terenie powiatu opatowskiego w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 3 turnusy wypoczynku. W ramach nadzoru skontrolowano 3 turnusy półkolonii w miejscu zamieszkania. Wypoczynku pod namiotami nie zarejestrowano.

Podczas wypoczynku zimowego/letniego 2024 r. nie wpłynął do PSSE w Opatowie żaden wniosek z prośbą o interwencję w miejscach wypoczynku, nie zanotowano zatruc pokarmowych czy też poważniejszych wypadków.

7.1.3 Podsumowanie

Działania w obszarze higieny dzieci i młodzieży skupiały się na egzekwowaniu bezpiecznych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków opieki, wychowania, nauki oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, jak również w pierwszej kolejności na edukowaniu w tym zakresie nadzorowanych podmiotów. Przeprowadzone kontrole sanitarne miały na celu uzyskanie poprawy warunków sanitarno-higienicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych i zapewnienie bezpieczeństwa uczniom oraz pracownikom.

Reasumując powyższą ocenę stanu sanitarnego powiatu opatowskiego, należy nadmienić, że stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych w stosunku do ubiegłego roku uległ znacznej poprawie.

7.2 Promocja zdrowia i oświata zdrowotna

Działania w sferze promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej dokonywane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opatowie w roku 2024 oparte były o realizację ogólnopolskich oraz wojewódzkich programów edukacyjnych, interwencje nieprogramowe, a także poprzez prowadzone kampanie informacyjne.

W realizacji zadań współpracowano z organizacjami, instytucjami oraz placówkami szkolnymi.

Dominująca część zamierzeń realizowana była w ramach 10 programów edukacyjnych o zasięgu zarówno ogólnopolskim, jak i wojewódzkim.

W ramach prowadzonej działalności realizowano następujące programy:

1. „Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV”.
2. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”.
3. „Czyste powietrze wokół nas”.
4. „Bieg po zdrowie”.

5. „Nie pal przy mnie, proszę”.
6. „Znajdź właściwe rozwiązanie”.
7. „Podstępne WZW”.
8. „Znamie! Znam je?”.
9. „Wybierz życie – pierwszy krok”.
10. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Ww. programy zrealizowano ogółem w 19 placówkach oświatowo-wychowawczych.

Przystępując do realizacji zamierzeń zaplanowanych na 2024 rok podjęto współpracę ze środowiskiem lokalnym, samorządami oraz instytucjami m.in.

- Powiat Opatowski,
- Gmina Tarłów,
- Gmina Ożarów,
- Gmina Lipnik,
- Gmina Sadowie,
- Gmina Iwaniska,
- Komenda Powiatowa Policji w Opatowie,
- Radio Opatów,
- Opatowski Ośrodek Kultury.

7.2.1 Działalność szkoleniowa i nadzorcza

Realizując zamierzenia planu w ramach interwencji programowych oraz nieprogramowych przeprowadzono:

- 145 porad wdrożeniowych oraz organizacyjnych,
- 19 wizytacji realizacji programów edukacyjnych w szkołach.

Działalność szkoleniową przeprowadzano poprzez indywidualne spotkania z koordynatorami oraz realizatorami szkolnymi programów edukacyjnych w poszczególnych jednostkach oświatowych.

Dzięki podjęciu współpracy z lokalnym radiem informacje dot. realizacji ww. przedsięwzięć kierowano do ogółu społeczeństwa powiatu opatowskiego. Na stronie internetowej oraz Facebooku PSSE w Opatowie opublikowano szereg informacji dot. działań z zakresu zdrowia publicznego oraz profilaktyki w ramach podejmowanych działań programowych oraz interwencji nieprogramowych. Poprzez działalność medialną zwiększa się zasięg oraz efektywność podejmowanych oddziaływań prozdrowotnych.

W ramach interwencji nieprogramowych realizowano szerokie działania z zakresu profilaktyki nowotworowej, szczepień – współpracując z powiatem oraz gminami. Inicjowano działania pod kątem profilaktyki używania substancji psychoaktywnych w partnerstwie z Przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Opatowie – adresatami byli zarówno uczniowie, jak i ich rodzice.

Promowano także zdrowy styl życia, prawidłowe odżywianie i aktywność fizyczną wśród różnych grup wiekowych, m. in.: podczas imprez plenarnych czy organizując spotkania edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.

W ramach współpracy z Gminą Sadowie, Gminą Opatów, Gminą Iwaniska, Gminą Lipnik, Gminą Tarłów, Powiatem Opatowskim w okresie wakacji pracownicy PSSE w Opatowie brali udział w organizowanych imprezach plenerowych prezentując stoiska informacyjno-edukacyjne podczas następujących wydarzeń:

- II Kanclerski Jarmark Opatowski,
- Święto Chleba w Jacentowie,
- Wakacje w Instytucji Kultury Zamek Krzyżtopór w Ujeździe,
- Dożynki Gminne Święto Plonów w Lipniku,
- Parafialno-Miejsko- Gminne Święto Plonów w Iwaniskach,
- Gminne Święto Plonów w Tarłowie,
- III Powiatowy Festyn Kół Gospodyń Wiejskich w Zochcinku.

Pracownicy PSSE w Opatowie dla uczestników przygotowali materiały informatyczno-edukacyjne dotyczące: szczepień **#HPV**, profilaktyki chorób odkleszczowych, **#EFSA** – suplementy diety i bezpieczeństwa żywności, **#PlanHealth4Life**, szkodliwości tytoniu, profilaktyki czerniaka, higieny mycia rąk, producentów produkcji pierwotnej, Rolniczego Handlu Detalicznego.

Podczas wydarzeń udzielano informacji na tematy prozdrowotne, promowano zdrowy styl życia z uwzględnieniem profilaktyki chorób odkleszczowych, profilaktyki czerniaka, higieny mycia rąk

Dużym zainteresowaniem wśród rolników cieszyły się broszury informacyjne dla producentów produkcji pierwotnej i Rolniczego Handlu Detalicznego, opracowane przez pracowników PSSE w Opatowie.

Dzieci otrzymały kolorowanki edukacyjne „Myję ręce bo wiem więcej!”, książeczki edukacyjne „Bajka o grzybach” oraz zakładki do książki dotyczące profilaktyki czerniaka.

Udzielano porad na temat bezpiecznych zachowań podczas wakacji, w tym: ochrony skóry przed poparzeniami słonecznym, zagrożenia związane z kleszczami, bezpieczne grzybobranie. Udzielano informacji również z zakresu profilaktyki zakażeń HIV, w tym także innych chorób przenoszonych drogą płciową oraz bezpieczeństwa żywności i działaniach prowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Dla zainteresowanych punkt dysponował materiałami edukacyjnymi w postaci broszur oraz ulotek, a także drobnych upominków w postaci odblasków, długopisów, kolorowanek edukacyjnych dla najmłodszych i balonów.

7.2.2 Podsumowanie

1. Adresatami działań Sekcji Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opatowie w 2024 roku były wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze, zarówno publiczne, jak i niepubliczne oraz społeczeństwo powiatu opatowskiego. Odbiorcami działań były różnorodne grupy społeczeństwa.
2. Zrealizowanie działań podejmowanych przez PSSE w Opatowie dochodzi do skutku przy współdziałaniu z instytucjami i organizacjami. Dzięki podejmowanej współpracy poszerza się obszar i skuteczność działań prozdrowotnych.
3. Uczestnicy działań prozdrowotnych wzmocnili wiedzę dotyczącą zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania oraz modelowania nawyków prozdrowotnych.

8 STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I WYROBÓW KOSMETYCZNYCH

Na terenie powiatu opatowskiego w 2024 r. w rejestrze zakładów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną prowadzonym przez Sekcję Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia wpisanych było 1868 obiektów żywności, żywienia oraz obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (2023 r. - 1800 obiektów).

Przeprowadzono kontrole w 310 obiektach. Obiekty, które nie zostały skontrolowane to w dużym procencie środki transportu żywności (21 środków transportu na 119 objętych nadzorem), ponieważ są to obiekty ruchome, często przebywające poza terenem powiatu. Drugą grupę obiektów nieskontrolowanych stanowią producenci pierwotni. W 2024 r. skontrolowano 61 nadzorowanych producentów z 1347 zarejestrowanych.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 426 kontroli sanitarnych (w 2023 r. – 436). Po przeprowadzonych kontrolach wydano 19 decyzji merytorycznych i 125 decyzji płaćniczych.

Za stwierdzone uchybienia sanitarne na osoby winne zaniedbań nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 10150 zł (w 2023 r. – 21/ 5500 zł).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych (obowiązują arkusze ocen jednolite w całym kraju). Spośród 310 obiektów skontrolowanych w 2024 r. sklasyfikowano 182 obiekty.

W wyniku przeprowadzonych ocen stanu sanitarnego sklasyfikowane w 2024 r. zakłady ocenione zostały pozytywnie, 1 obiekt osiągnął ryzyko wysokie. Stwierdzone usterki zostały wyeliminowane.

8.1 Ocena stanu sanitarno-higienicznego wybranych grup nadzorowanych obiektów

8.1.1 Sklepy spożywcze

W 2024 r. skontrolowano 83 sklepy spożywcze ze 143 objętych nadzorem, w których przeprowadzono 147 kontroli sanitarnych.

Stan sanitarny sklepów w porównaniu do lat ubiegłych utrzymuje się na porównywalnym poziomie, dzięki realizacji wydanych zaleceń i sprawowanemu nadzorowi. Obowiązki wynikające z wydanych decyzji administracyjnych oraz nałożonych mandatów zostały wykonane lub są w trakcie realizacji.

Najczęściej stwierdzane usterki to:

- niezachowany stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- brak lub nieprawidłowa realizacja procedur GHP, GMP, HACCP,
- nieprawidłowe warunki magazynowania,
- niewystarczające zaangażowanie kierownictwa i przygotowanie merytoryczne pracowników (kwalifikacje zatrudnionych pracowników),
- niezachowana czystość pomieszczeń zakładu, wyposażenia, używanego sprzętu.

8.1.2 Inne zakłady/ obiekty obrotu żywnością

W 2024 r. skontrolowano 17 obiektów z 47 objętych nadzorem, w których przeprowadzono 22 kontrole sanitarne.

Najczęściej stwierdzane usterki to:

- niezachowany stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- brak lub nieprawidłowa realizacja procedur GHP, GMP, HACCP.

8.1.3 Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

W 2024 r. na terenie powiatu działalność prowadziło 56 zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Skontrolowano 34 obiekty. W zakładach tych przeprowadzono 54 kontrole sanitarne.

Najczęściej stwierdzane usterki to:

- niezachowany stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- nieprawidłowe zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami,
- nieprawidłowo działająca wentylacja, systemy wodne i kanalizacyjne,
- niezachowany stan sanitarny zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania,
- brak lub nieprawidłowa realizacja procedur GHP, GMP, HACCP.

8.1.4 Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

W 2024 r. ilość zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego wynosiła 59. Skontrolowano 33 zakłady, w których przeprowadzono 36 kontroli sanitarnych.

Najczęściej stwierdzane usterki to:

- brak lub nieprawidłowa realizacja procedur GHP, GMP, HACCP.

8.1.5 Zakłady produkcyjne (w tym producenci pierwotni)

W 2024 r. ilość zakładów produkcyjnych wynosiła 1393. Skontrolowano 93 zakłady, w których przeprowadzono 106 kontroli sanitarnych.

Najczęściej stwierdzane usterki to:

- niezachowany stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- nieprawidłowe zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami,,
- brak lub nieprawidłowa realizacja procedur GHP, GMP, HACCP,
- niezachowany stan sanitarny zakładu,
- nieprawidłowe warunki magazynowania,
- niezachowana funkcjonalność pomieszczeń,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno- epidemiologicznych pracowników,
- niewystarczająca kontrola surowców i wyrobów przez producenta (w tym badania właścicielskie).

8.2 Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 r.

Jakość zdrowotna środków spożywczych produkowanych i wprowadzanych do obrotu w nadzorowanych obiektach kontrolowana jest poprzez działania podejmowane w zintegrowanym systemie badań żywności.

Tabela 7. Kierunki badań/liczba pobranych próbek.

Kierunek badania	Liczba próbek pobranych	Próbki kwestionowane
MIKROBIOLOGIA	106	6
METALE	18	
SUBSTANCJE DODATKOWE	9	
MIGRACJA GLOBALNA	1	
MIGRACJA SPECYFICZNA	3	
WWA	3	
ZAWARTOŚĆ GLUTENU	1	
HISTAMINA	9	
PESTYCYDY	24	
AZOTANY	1	
GMO	2	
NAPROMIENIANIE ŻYWNOSCI	1	
WZBOGACENIE	1	
KWAS ERUKOWY	1	
ZNAKOWANIE	2	
MYKOTOKSYNY	7	1
3-MCPD	1	
SKAŻENIE PROMIENIOTWÓRCZE	1	
WITAMINY I INNE ŻYWIENIOWE	7	
AKRYLOAMID	1	
AMR	1	
KRYTERIA CZYSTOŚCI SUBSTANCJI DODATKOWYCH	1	
FURAN	1	
ALKALOIDY TROPANOWE	1	
RAZEM	203	7

W nadzorowanych obiektach w ramach urzędowej kontroli i monitoringu pobrano do badania laboratoryjnego 203 próbki środków spożywczych i materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Jakość zdrowotna środków spożywczych wprowadzanych do obrotu spełnia wymagania w zakresie zbadanych parametrów. Z otrzymanych sprawozdań z badań wynikało, że 7 próbek uległo zakwestionowaniu z powodu:

- w 5 pobranych próbkach produktu pn. „Lody z automatu” wykryto ponadnormatywną liczbę bakterii Enterobacteriaceae w 1 g,
- w 1 pobranej próbce produktu pn. „Rodzynki” wykryto przekroczenie NDP Ochratoksyny A,
- w 1 pobranej próbce produktu pn. „Wątroba z kurczaka” wykryto obecność *Campylobacter* spp.

8.3 Nadzór nad obiektami żywnościowo-żywnieniowymi zlokalizowanymi w miejscowościach turystycznych i wypoczynkowych, głównych szlakach komunikacyjnych, parkingach, dworcach PKS, stacjach paliw w letnim sezonie turystycznym.

Na terenie naszego powiatu nie ma miejscowości wypoczynkowych. Istnieją tylko miejscowości turystyczne (Opatów, Ujazd, Tudorów, Karwów, Włostów, Międzygórz), które w okresie letnim odwiedzane są przez turystów. Na terenie tych miejscowości, na dworcach PKS, przy głównych drogach krajowych, parkingach, stacjach paliw nadzorem zostały objęte: zakłady żywienia zbiorowego otwartego, punkty małej gastronomii, automaty do lodów, ciastkarnie, piekarnie, sklepy spożywcze.

W obiektach tych przeprowadzano kontrole sanitarne kompleksowe, tematyczne oraz interwencyjne.

Na stwierdzone nieprawidłowości natury sanitarno-technicznej wydawano zalecenia, które zostały zrealizowane w terminie przez osoby odpowiedzialne.

8.4 Nadzór nad obiektami żywieniowymi w miejscach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży oraz ocena ich funkcjonowania

W 2024 r. zgłoszono 2 wypoczynki letnie z wyżywieniem zlokalizowane w obiektach na terenie powiatu opatowskiego. Podczas kontroli stwierdzono, że czynności związane z organizacją żywienia zostały dostosowane do warunków sanitarno-higienicznych. Jadłospisy opracowano w sposób prawidłowy. W dniu kontroli czystość bieżąca części żywieniowej bez zastrzeżeń. Nie stwierdzono uchybień natury sanitarno-higienicznej.

8.5 Nadzór nad prawidłowością obrotu grzybami świeżymi, suszonymi, przetworami grzybowymi i środkami spożywczymi zawierającymi grzyby

W 2024 r. nie znajdowały się na terenie powiatu opatowskiego zakłady prowadzące produkcję/konfekcjonowanie/ skup grzybów.

Podczas 11 kontroli sanitarnych w obiektach obrotu żywnością oceniono prawidłowość wprowadzanych do obrotu grzybów, jak i ich przetworów w zakresie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawców. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto 1 zakład tj. przetwórnia wykorzystuje grzyby do produkcji przetworów. Podczas przeprowadzonej kontroli sanitarnej kompleksowej nie stwierdzono nieprawidłowości.

8.6 Nadzór nad nową żywnością oraz żywnością genetycznie modyfikowaną (GMO)

W 2024 r. skontrolowano 83 obiektów obrotu żywnością (sklepy spożywcze), zaś 64 oceniano na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego i nie stwierdzono żywności zawierającej produkty GMO. Ponadto w skontrolowanych 23 zakładach żywienia zbiorowego otwartego i 28 obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego, nie stwierdzono żywności zawierającej produkty GMO.

8.7 Działania podejmowane w związku z powiadomieniami w systemie RASFF (system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i materiałach do kontaktu z żywnością)

W 2024 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie wpłynęło 6 powiadomień alarmowych i 11 powiadomień informacyjnych dotyczących produktów niebezpiecznych dla zdrowia i znajdujących się w obrocie w nadzorowanych obiektach.

W związku z otrzymanymi powiadomieniami przeprowadzono 16 rozmów telefonicznych i 23 kontrole.

8.8 Nadzór nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środkami spożywczymi wzbogaconymi witaminami lub składnikami mineralnymi

W 2024 r. w aptekach/ punktach aptecznych przeprowadzono:

- 10 kontroli tematycznych w związku z pełnionym nadzorem nad prawidłowością znakowania, prezentacji i reklamy produktów wprowadzanych do obrotu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności suplementów diety,
- 2 kontrole kompleksowe wraz z poborem próbek,
- 2 kontrole w związku z otrzymywanymi powiadomieniami w ramach funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) dotyczącymi środków spożywczych, które mogły spowodować zagrożenie dla zdrowia i życia konsumentów, w tym m. in. powiadomieniami dotyczącymi suplementów diety,
- 1 kontrola w związku z informacjami otrzymywanymi od PPIS, PWIS, GIS.

Podczas przeprowadzania kontroli sanitarnych kompleksowych i tematycznych w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oceny spełnienia szczególnych wymagań odnoszących się do preparatów do początkowego żywienia niemowląt dot. ich reklamy, prowadzenia działalności promocyjnej, oferowania lub dostarczania próbek wskazanych w przepisach art. 10 rozporządzenia delegowanego (UE) 2016/127 jak również określonych w przepisach art. 25 ustawy o b. ż. i ż. oraz prezentacji i reklamy żywności dla określonych grup w odniesieniu do art. 9 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 609/2013 oraz art. 7 rozporządzenia 1169/2011.

Dokonywano także kontroli stron internetowych w zakresie:

- obecności podmiotów/przedsiębiorców z nadzorowanego terenu wprowadzających do obrotu żywność prozdrowotną, którzy nie dopełnili obowiązku zgłoszenia, rejestracji, zatwierdzenia,
- oceny oznakowania (prezentacja, reklama i promocja) żywności prozdrowotnej,
- monitorowania obecności produktów zawierających niedozwolone składniki np. johimbinę.

8.9 Podejmowanie interwencji na wniosek konsumentów lub innych instytucji

W 2024 r. otrzymano 10 interwencji, z których rozpatrzono 9 (1- przekazana według właściwości).

Przeprowadzono 9 kontroli interwencyjnych, podczas których:

- w 1 obiekcie zarzuty częściowo potwierdziły się,
- w 4 obiektach zarzuty nie potwierdziły się,
- w 4 obiektach zarzuty potwierdziły się.

8.10 Postępowanie ze środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości zdrowotnej

W czasie przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzone zostały **środki spożywcze przeterminowane, nieprawidłowo przechowywane i posiadające niewłaściwą jakość**. Zostały one wycofane z obrotu.

8.11 Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Nadzór ten prowadzony jest w zakresie wdrażania i przestrzegania przez przedsiębiorców wymagań określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1935/2004 z uwzględnieniem art. 15 i 16 (znakowanie i deklaracja zgodności) oraz Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 2023/2006.

Na terenie powiatu opatowskiego nie prowadzą działalności zakłady produkcyjne, importujące materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

W trakcie kontroli w obiektach produkcyjnych, obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie. Wszystkie używane w zakładach materiały i wyroby były prawidłowo oznakowane oraz zostały dopuszczone do kontaktu z żywnością.

8.12 Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywieniowo – żywnościowych z upływem lat ulega polepszeniu. Jest to wynikiem sprawowania właściwego nadzoru i wykonania przez przedsiębiorców zaleceń wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie. Właściciele obiektów dostosowują swoje zakłady do obowiązujących nowych przepisów, które są spójne z przepisami Unii Europejskiej. Dzięki sukcesywnie wprowadzanej przez przedsiębiorców samokontroli (kontroli wewnętrznej opartej na zasadach GHP/GMP oraz zasad systemu HACCP), jak również systemów kontroli jakości, jakość zdrowotna produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych poprawia się z każdym rokiem.

PODSUMOWANIE

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej są bardzo obszerne – począwszy od bezpieczeństwa żywności i żywienia, bezpieczeństwa jakości wody, zabezpieczenia przed chorobami zakaźnymi i realizację programu szczepień ochronnych, higienę środowiska, promocję zdrowia, higienę środowiska pracy, ochronę przed szkodliwymi substancjami, bezpieczeństwem preparatów chemicznych, działań w obszarze higieny dzieci i młodzieży – aż po opiniowanie i uzgadnianie projektów inwestycyjnych i infrastrukturalnych. Realizacja powyższych zadań przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Opatowie ma na celu ciągłą poprawę sytuacji sanitarnej w powiecie opatowskim.

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Opatowie w roku 2024 było doskonalenie nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną z wykorzystaniem usług cyfrowych. W dalszym ciągu w bieżącej działalności PIS stosowany jest System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS). System ten, wprowadzony w czasie pandemii COVID-19, w istotny sposób wpływa na sprawną realizację zadań, jest na bieżąco rozbudowywany, a docelowo ma zostać wdrożony w każdym obszarze działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Działalność kontrolna Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 roku na terenie powiatu opatowskiego przedstawiała się następująco:

- kontrole/wizyty – 1321,
- liczba pobranych próbek - 353,
- przeprowadzonych badań – 1326,
- wykonanych oznaczeń chemicznych – 17,
- wykonanych oznaczeń fizycznych - 2996,
- wydanych decyzji merytorycznych – 202,
- wydanych decyzji płatniczych – 203,
- wydanych postanowień - 25,
- nałożonych mandatów karnych - 41 na kwotę 10.650,00 zł.

Spis tabel

TABELA 1. SALMONELOZY- ROZKŁAD ZACHOROWAŃ W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2023-2024.	12
TABELA 2. ZACHOROWANIA I ZAPADALNOŚĆ NA WYBRANE CHOROBY ZAKAŻNE W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2023 – 2024.....	15
TABELA 3. WYKONAWSTWO SZCZEPIEŃ W ROCZNIKACH PODLEGAJĄCYCH SZCZEPIENIOM ZGODNIE Z PROGRAMEM SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2022-2024.....	17
TABELA 4. ZESTAWIENIE KONTROLI SANITARNYCH, DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH DOTYCZĄCYCH URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI W 2024 R.....	19
TABELA 5. FORMY OPINII SANITARNYCH WYDANYCH PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNA W DZIEDZINIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU W 2024 R.....	25
TABELA 6. DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W DZIEDZINIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU W 2024 R.....	26
TABELA 7. KIERUNKI BADAŃ/LICZBA POBRANYCH PRÓBEK.	46

Spis wykresów

WYKRES 1. LICZBA ZAREJESTROWANYCH PRZYPADKÓW ZAKAŻEŃ SARS-CoV-2 (COVID-19) W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2020-2024.....	7
WYKRES 2. CHOROBY WIEKU DZIECIĘCEGO W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.....	8
WYKRES 3. ZACHOROWANIA NA BORELIOZĘ W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.	9
WYKRES 4. ZACHOROWANIA NA WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.	10
WYKRES 5. ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH I/LUB MÓZGU W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.	10
WYKRES 6. WYKRES 6. BIEGUNKI U DZIECI DO LAT 2 W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.	11
WYKRES 7. ZACHOROWANIA NA SALMONELOZĘ W POWIECIE OPATOWSKIM W LATACH 2019-2024.....	12
WYKRES 8. GRUŹLICA WSZYSTKICH POSTACI W POWIECIE OPATOWSKIM LATACH 2019-2024.....	14
WYKRES 9. PRZYPADKI POKĄSANIA PRZEZ ZWIERZĘTA W LATACH 2019-2024.	16

Uzasadnienie

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy o samorządzie powiatowym, powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, w tym także zadań określonych innymi aktami. W art. 12a ust. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wskazano, że państwowy powiatowy inspektor sanitarny przedstawia przynajmniej raz w roku radzie powiatu informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

Informacja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie została przedstawiona w wersji opisowej, w której przeanalizowano występujące zagrożenia, sytuacje epizodyczne i epidemiczne za 2024 rok.

Podjęcie niniejszej uchwały w sprawie rozpatrzenia informacji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie o stanie sanitarnym powiatu opatowskiego za 2024 rok jest w pełni zasadne.

Opracował:

Wydział Zarządzania Kryzysowego